

Regional utveckling

19

Förslag till statsbudget för 2007

Regional utveckling

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Lagförslag.....	11
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:506) om överlåtelse av en förvaltningsuppgift till en övervakningskommitté m.m.	11
3	Regional utveckling.....	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling.....	13
3.3	Skatteutgifter.....	14
4	Politikområde Regional utvecklingspolitik.....	15
4.1	Omfattning.....	15
4.2	Utgiftsutveckling.....	16
4.3	Skatteutgifter.....	16
4.4	Mål	17
4.5	Verksamhetsområde Programlagt regionalt utvecklingsarbete.....	19
4.5.1	Insatser	19
4.5.2	Resultat.....	25
4.6	Verksamhetsområde Kapitalförsörjning.....	28
4.6.1	Insatser	28
4.6.2	Resultat.....	29
4.7	Verksamhetsområde Kommersiell service.....	33
4.7.1	Insatser	33
4.7.2	Resultat.....	35
4.8	Statliga insatser för vissa lokala arbetsmarknadsregioner med anledning av försvarsomställningen.....	36
4.9	Insatser utanför politikområdet (utgiftsområde 19 Regional utveckling).....	38
4.10	Analys och slutsatser	38
4.11	Revisionens iakttagelser.....	41
4.12	Politikens inriktning	42
4.13	EG:s samtliga strukturfonder.....	43
4.14	Budgetförslag	47
4.14.1	33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	47
4.14.2	33:2 Landsbygdslån.....	49

4.14.3	33:3 Transportbidrag	50
4.14.4	33:4 Glesbygdsverket	50
4.14.5	33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006.....	51
4.14.6	33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013.....	53

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	9
3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet	13
3.2 Härledning av ramnivån 2007–2009, utgiftsområde 19 Regional utveckling.....	14
3.3 Ramnivå 2007 realekonomiskt fördelad, utgiftsområde 19 Regional utveckling .	14
3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 19 Regional utveckling, netto	14
4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	16
4.2 Skatteutgifter netto	16
4.3 Verksamhetsområden och resultatindikatorer	19
4.4 Beslutade medel från anslag 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder 2005 som avser medfinansiering av regionala tillväxtprogram fördelat på nationella uppföljningsområden	23
4.5 Fördelning av resurser mellan basverksamhet och projektverksamhet för lokala och regionala resurscentra för kvinnor åren 2003–2005	25
4.7 Vissa uppgifter om beviljade selektiva regionala företagsstöd åren 2002–2005 ¹ ...	29
4.8 Beviljade selektiva regionala företagsstöd av länsstyrelserna, regionala självstyrelseorgan och Nutek under 2005 fördelat på län	30
4.9 Utbetalt transportbidrag fördelat på län åren 2002–2005	32
4.10 Antal anställda i företag som beviljats transportbidrag 2005.....	32
4.11 Jämställdhetsindikatorer för regionala företagsstöd beviljade 2005.....	33
4.12 Kvinnor och män i procent av beräknad sysselsättningsökning för de regionala företagsstöden åren 2001–2004	33
4.13 Stöd till kommersiell service fördelat på län åren 2002–2005	34
4.14 Den tidigare regeringen har fattat följande beslut om lokaliseringar till Östersund	37
4.15 Den tidigare regeringen har fattat följande beslut om lokaliseringar till Arvidsjaur.....	37
4.16 Den tidigare regeringen har fattat följande beslut om lokaliseringar till Karlstad/Kristinehamn.....	37
4.17 Den tidigare regeringen har fattat följande beslut om lokaliseringar till Gotland	37
4.18 Vissa uppgifter om EG:s strukturfonder perioden 2000–2006.....	44
4.19 Anslagsutveckling.....	47
4.20 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	48
4.21 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	49
4.22 Anslagsutveckling.....	49
4.23 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 33:2 Landsbygdslån	50
4.26 Anslagsutveckling.....	50
4.27 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 33:3 Transportbidrag	50
4.28 Anslagsutveckling.....	50
4.29 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 33:4 Glesbygdsverket	51
4.31 Anslagsutveckling.....	51

4.32 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	53
4.33 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006.....	53
4.34 Anslagsutveckling.....	53
4.35 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	54
4.36 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013.....	54

Diagramförteckning

4.1 Beslutade statliga och övriga medel avseende finansiering av regionala tillväxtprogram 2005	22
--	----

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:506) om överlåtelse av en förvaltningsuppgift till en övervakningskommitté m.m. (avsnitt 2.1 och 4.13),
2. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 900 000 000 kronor under 2008–2015 (avsnitt 4.14.1),
3. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 33:5 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 430 000 000 kronor under 2008–2009 (avsnitt 4.14.5),
4. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 33:6 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013* göra ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 000 kronor under 2008–2014 (avsnitt 4.14.6),
5. för budgetåret 2007 anvisar anslagen under utgiftsområde 19 *Regional utveckling* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	ramanslag	1 495 837
33:2 Landsbygdslån	ramanslag	1 000
33:3 Transportbidrag	ramanslag	358 864
33:4 Glesbygdsverket	ramanslag	26 988
33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006	ramanslag	980 000
33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013	ramanslag	300 000
Summa		3 162 689

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:506) om överlåtelse av en förvaltningsuppgift till en övervakningskommitté m.m.

Härigenom föreskrivs att lagen (1996:506) om överlåtelse av en förvaltningsuppgift till en övervakningskommitté m.m.¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Regeringen får överlåta till en övervakningskommitté att fullgöra förvaltningsuppgifter i den omfattning som framgår av ett *fastställt samlat programdokument, ett fastställt operativt program eller ett fastställt program för gemenskapsinitiativ*. Uppgifter som får överlåtas får innefatta myndighetsutövning.

Övervakningskommittéerna skall vara inrättade i enlighet med artikel 35 i rådets förordning (EG) nr 1260/1999 av den 21 juni 1999 om allmänna bestämmelser för strukturfonderna vad gäller samordningen av de olika strukturfondernas verksamhet dels inbördes, dels med Europeiska investeringsbanken och andra befintliga finansieringsorgans verksamhet.

Överlåtelse enligt första stycket

Föreslagen lydelse

Regeringen får överlåta till en övervakningskommitté att fullgöra förvaltningsuppgifter i den omfattning som framgår av ett fastställt operativt program. Uppgifter som får överlåtas får innefatta myndighetsutövning.

Övervakningskommittéerna skall vara inrättade i enlighet med artikel 63 i rådets förordning (EG) nr 1083/2006 av den 11 juli 2006 om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av förordningen (EG) nr 1260/1999.

Överlåtelse enligt första stycket.

¹ Senaste lydelse 2001:586.

får även ske till en styrkommitté, vilken inrättats för genomförande av ett *program för gemenskapsinitiativ för att öka gränsregionalt samarbete*, eller till ett organ i ett annat medlemsland inom EU vilket *i ett program för gemenskapsinitiativ har utsetts att vara förvaltningsmyndighet eller utbetalande myndighet* för det programmet i enlighet med artikel 9 i rådets förordning (EG) nr 1260/1999 av den 21 juni 1999 om allmänna bestämmelser för *strukturfonderna*.

får även ske till en styrkommitté, vilken inrättats för genomförande av ett *fastställt operativt program för europeiskt territoriellt samarbete*, eller till ett organ i ett annat medlemsland inom EU vilket *enligt ett fastställt operativt program för europeiskt territoriellt samarbete* skall vara förvaltningsmyndighet eller *attesterande myndighet* för det programmet i enlighet med artikel 59 i rådets förordning (EG) nr 1083/2006 av den 11 juli 2006 om allmänna bestämmelser för *Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av förordning (EG) nr 1260/1999 och artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1080/2006 av den 5 juli 2006 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och om upphävande av förordning (EG) nr 1783/1999*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

3 Regional utveckling

Det budgetförslag för 2007 som nu lämnas till riksdagen har utformats under den korta tid som enligt riksdagsordningen står till en ny regerings förfogande. Det har inneburit att en fullständig omarbetning av samtliga delar av budgeten i enlighet med regeringens politik inte har varit möjlig. Regeringen kan därför på tilläggsbudget behöva återkomma till riksdagen med ytterligare förslag som påverkar budgetåret 2007.

3.1 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Regional utvecklingspolitik.

3.2 Utgiftsutveckling

Utgiftsområdet omfattar huvudsakligen medel som länsstyrelserna, och i flertalet län regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan, Verket för näringslivsutveckling (Nutek) och regeringen förfogar över för programlagt regionalt utvecklingsarbete och kapitalförsörjning för regional näringslivsutveckling. Medlen kan användas för medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram. Utgiftsområdet omfattar vidare utbetalningar av transportbidrag som beslutas av Nutek. Utgiftsområdet omfattar även utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden, som delfinansierar EG:s bidrag till strukturfondsprogrammen. Dessutom omfattar utgiftsområdet vissa insatser med anledning av försvarsomställningen.

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Politikområde Regional utvecklingspolitik	3 286	3 452	3 400	3 163	3 311	3 433
Totalt för utgiftsområde 19	3 286	3 452	3 400	3 163	3 311	3 433

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

För 2005 uppgick anslagen sammanlagt till 3 859 miljoner kronor. Utfallet på 3 286 miljoner kronor för budgetåret 2005 inkluderar 2,4 miljoner kronor från äldreanslagen 33:7 *Särskilda regionala utvecklingsprogram* och 33:9 *Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till vissa kommuner*.

Utfallet för 2005 blev 573 miljoner kronor lägre än anslagna medel och beror främst på att utbetalningarna avseende anslaget 33:6 *Insatser med anledning av försvarsomställningen* och anslaget 33:5 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006* blev lägre än tidigare beräkningar.

Anslagna medel för 2006 uppgår till cirka 3 452 miljoner kronor och utgiftsprognosen uppgår till cirka 3 400 miljoner kronor. Anslagna medel överstiger utgiftsprognosen med cirka 52 miljoner kronor. Den beror främst på att utbetalningarna avseende anslaget 33:6 *Insatser med anledning av försvarsomställningen* beräknas bli lägre än anslaget.

Den tidigare regeringen bedömde i 2006 års ekonomiska vårproposition att verksamheten inom utgiftsområdet skulle kunna genomföras inom en medelsram av 3 452 miljoner kronor under 2006. På tilläggsbudget 1 för 2006 tillfördes anslaget 33:3 *Transportbidrag* 82 000 000 kronor. Anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* tillfördes 40 000 000 kronor för insatser i Gällivare samt 2 500 000 kronor överfördes från anslaget för att finansiera friidrotts-EM i Göteborg.

Ramen för utgiftsområdet föreslås för 2007 till 3 163 miljoner kronor, beräknas för 2008 till 3 311 miljoner kronor och för 2009 till 3 433 miljoner kronor.

Tabell 3.2 Härledning av ramnivån 2007–2009, utgiftsområde 19 Regional utveckling

Miljoner kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2005 ¹	3 333	3 333	3 333
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris och löneomräkning ²	1	1	2
Beslut	129	277	398
Överföring till/från andra utgiftsområden	-300	-300	-300
Övrigt			
Ny ramnivå	3 163	3 311	3 433

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed pris- och löneomräkning

Tabell 3.3 Ramnivå 2007 realekonomiskt fördelad, utgiftsområde 19 Regional utveckling

Miljoner kronor	
	2007
Transfereringar ¹	2 931
Verksamhetsutgifter ²	221
Investeringar ³	9
Summa ramnivå	3 162

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfallet 2005 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

3.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 19 Regional utveckling redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning (s.k. skatteutgifter).

Avvikelse från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till en likformig beskattning och utgör en skattesanktion om det rör sig om ett ”överuttag” av skatt.

Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika politikområden som t.ex. bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa avvikelser påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifter finns i bilaga 2 till 2006 års ekonomiska vårproposition.

I det följande redovisas de nettoberäknade skatteutgifterna med politikområdesanknytning som är att hänföra till utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Tabell 3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 19 Regional utveckling, netto

Miljoner kronor		
	Prognos 2006	Prognos 2007
Politikområde Regional utvecklingspolitik	1 240	90
Totalt för utgiftsområde 19	1 240	90

4 Politikområde Regional utvecklingspolitik

4.1 Omfattning

Regional utvecklingspolitik omfattar betydligt fler åtgärder än de som finansieras av de anslag som ingår inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. I propositionen 2001/02:4 En politik för tillväxt och livskraft i hela landet framhålls det att åtgärder inom i princip samtliga politikområden, och därmed utgiftsområden, sammantaget är av avgörande betydelse för den regionala utvecklingen och för möjligheterna att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken.

Dessa åtgärder finns främst inom politikområdena Regional utvecklingspolitik, Näringspolitik, Arbetsmarknadspolitik, Utbildningspolitik, Transportpolitik, de delar av Forskningspolitiken som avser utveckling av innovationssystem, Landsbygdspolitik, politikområdena inom de areella näringarna, Kulturpolitik, Miljöpolitik, politikområde IT, elektronisk kommunikation och post, Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande, Storstadspolitik, Konsumentpolitik, Regional samhällsorganisation, Integrationspolitik och Allmänna bidrag till kommuner.

Inom utgiftsområdet finns myndigheten Glesbygdsverket. Andra myndigheter och organ, som har ansvar och uppgifter inom den regionala utvecklingspolitiken, är bl.a. de regionala självstyrelseorganen, samverkansorganen, länsstyrelserna, Verket för näringslivsutveckling (Nutek), Verket för innovationssystem (Vinnova), Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS), universitet och högskolor, Arbetsmarknadsverket (AMV), Arbetstlivsinstitutet (ALI), Boverket, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens in-

stitut för kommunikationsanalys (SIKA), Banverket, Vägverket, Rikstrafiken, Sjöfartsverket, Luftfartsstyrelsen, Luftfartsverket och Post- och telestyrelsen (PTS).

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Anslag 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	1 475,6	1 478,3	1 518,6	1 495,8	1 495,8	1 495,8
Anslag 33:2 Landsbygdsån	6,7	9,9	1,0	1,0	0,8	0
Anslag 33:3 Transportbidrag	374,4	505,9	498,8	358,9	358,9	358,9
Anslag 33:4 Glesbygdsverket	25,4	26,3	26,3	27,0	27,4	28,0
Anslag 33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006	1 305,8	1 132,0	1 250,0	980,0	428,0	0
Anslag 33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013		0,0		300,0	1 000,0	1 550,0
2006 19 33:6 Insatser med anledning av försvarsom- ställningen	95,2	300,0	105,3	0,0	0,0	0,0
2002 19 33:7 Särskilda regionala utvecklingsprogram	1,5					
2001 19 33:9 Utgifter för lokalisering av statliga ar- betstillfällen till vissa kommuner	0,9					
Totalt för utgiftsområde 19 Regional utveckling	3 285,5	3 452,4	3 400,0	3 162,7	3 310,9	3 432,7
Totalt för politikområde Regional utvecklingspolitik	3 285,5	3 452,4	3 400,0	3 162,7	3 310,9	3 432,7

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Utfallet på 3 285 miljoner kronor för budgetåret 2005 inkluderar 2,4 miljoner kronor från äldreanslagen 33:7 *Särskilda regionala utvecklingsprogram* från budgetåret 2002 och 33:9 *Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till vissa kommuner* från budgetåret 2001. Avvikelsen mellan anslagna medel och utfallet uppgår till 574 miljoner kronor.

Anslagna medel för 2006 uppgår till cirka 3 452 miljoner kronor. Utgiftsprognosen uppgår till cirka 3 400 miljoner kronor. Avvikelsen mellan anslagna medel och utgiftsprognosen uppgår till cirka 52 miljoner kronor.

Anslaget 33:5 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006* beräknas minska de närmaste åren, eftersom programperioden avslutas.

4.3 Skatteutgifter

Tabell 4.2 Skatteutgifter netto

Miljoner kronor

	2006	2007
Regional nedsättning av egenavgifter	80	90
Elförbrukning i vissa kommuner	560	*
Bidrag till regionala utvecklingsbolag	-	-
Regionalt förhöjt grundavdrag	600	*
Summa	1 240	90

Med ett streck "-" menas att avvikelsen inte kunnat beräknas.

* Skatteutgiften har upphört eller beloppsmässigt ändrats sedan redovisningen i 2006 års ekonomiska vårproposition, bilaga 2.

Skatteutgifter för utgiftsområdet utgår från förhållandena som gällde vid tiden för 2006 års ekonomiska vårproposition. Skatteförslagen i budgetpropositionen för 2007 kommer till den del det påverkar skatteutgifterna att redovisas i 2007 års ekonomiska vårproposition.

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna finns det två nedsättningar som arbetsgivaren får göra. Den första är i huvudsak inriktad mot

mindre företag och den andra är en regional nedsättning. Dessa redovisas från och med 2006 tillsammans under utgiftsområde 24 Näringsliv.

Regional nedsättning av egenavgifter

Vid beräkning av egenavgifter får en enskild näringsidkare med fast driftsställe i stödområde A göra ett avdrag med 10 procent av avgiftsunderlaget upp till 180 000 kronor, dvs. högst 18 000 kronor per år. Nedsättningen är en utvidgning av den generella nedsättningen av socialavgifterna på 5 procent. Fiskeri-, vattenbruks-, jordbruks- och transportverksamhet är undantagna från nedsättningen på grund av EG-regler. Skatteutgiften avser egenavgifter.

Elförbrukning i vissa kommuner

Normen för skatt på el utgörs av den skattesats som merparten av de svenska hushållen betalar. Den uppgår till 26,1 öre/kWh under 2006. I Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län samt i Sollefteå, Ånge, Örnsköldsvik, Malung, Mora, Orsa, Älvdalen, Ljusdal och Torsby kommuner är dock skattesatsen nedsatt till 20,1 öre/kWh. Skatteutgiften uppgår till 6 öre/kWh.

Regeringen bedömer att skattesatsen kan sänkas till 17,1 öre/kWh fr.o.m. 2008.

Bidrag till regionala utvecklingsbolag

Avdrag får göras för bidrag som lämnas till regionalt utvecklingsbolag. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet och särskild löneskatt.

Regionalt förhöjt grundavdrag

Fysiska personer bosatta inom stödområde A kompenseras för ökade utgifter på grund av de geografiska lägesnackdelarna. Kompensationen lämnas genom ett förhöjt grundavdrag med 2 500 kronor per år. För inkomståret 2006 lämnas kompensation genom ett förhöjt grundavdrag med 5 000 kronor.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att det regionalt förhöjda grundavdraget avskaffas fr.o.m. inkomståret 2007. Avskaffandet innebär en minskning av regionala skattestimulanser med 300 miljoner kronor per år från 2007 i förhållande till tidigare beräknade medel.

4.4 Mål

Den samlade nationella tillväxten utgörs av summan av den tillväxt som skapas lokalt och regionalt. Tillväxten är avhängig av makroekonomiska förutsättningar samt av hur väl de förutsättningar som finns lokalt och regionalt tas tillvara. Den regionala utvecklingspolitiken bedrivs därför i alla delar av landet och utgår från de lokala arbetsmarknadsregionernas funktionssätt. Den bedrivs i såväl gles- och landsbygd som i små och medelstora städer samt i storstadsområden. Politiken har delvis olika instrument i olika delar av landet.

Syftet med regional utvecklingspolitik är att utveckla en sammanhållen politik för alla delar av landet som kan anpassas till såväl lokala som regionala skillnader och förutsättningar. Det finns även behov av riktade insatser för geografiskt avgränsade områden, som ur ett europeiskt och nationellt perspektiv bedöms behöva särskilda åtgärder för att stärka sina förutsättningar för hållbar tillväxt.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är därför väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av landet. Målet är beslutat av riksdagen i samband med propositionen En politik för tillväxt och livskraft i hela landet (prop. 2001/02:4, bet 2001/02:NU4, rskr. 2001/02:118). Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till detta mål. I den mån regeringen bedömer att indelning i politikområden eller mål för dessa bör ändras återkommer regeringen vid ett senare tillfälle.

Med väl fungerande lokala arbetsmarknadsregioner avses att de är attraktiva för kvinnor, män och företag så att det är möjligt att ta tillvara den potential och livskraft som finns i alla regioner. Med hållbar avses att politiken skall bidra till att nuvarande och kommande generationer kan erbjudas sunda ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden. Hållbar till-

växt är därmed tillväxt som bidrar till hållbar utveckling.

Effekterna av den regionala utvecklingspolitiken bör kunna avläsas utifrån ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Sett utifrån utgiftsområdesindelningen läggs fokus särskilt på åtgärder som i huvudsak finansieras genom utgiftsområde 19 Regional utveckling. Effekter av regionala hänsyn inom andra utgifts- och politikområden samt effekter av sektorssamverkan är emellertid av särskild betydelse för hur målet uppfylls.

De ekonomiska och sociala effekterna av den regionala utvecklingspolitiken bör avläsas i hur väl kvinnors och mäns lokala arbetsmarknadsregioner har utvecklats i termer av främst ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning för kvinnor och män. Politikens resultat skall även kunna avläsas i hur väl åtgärderna lyckas uppnå de nationella jämställdhetsmålen i ett längre perspektiv och för den miljömässiga dimensionen bör effekterna av politiken, i ett längre perspektiv, stämmas av mot relevanta delar i de regionala miljö kvalitetsmålen.

De verksamhetsområden som anges nedan omfattar främst en resultatredovisning av insatser som finansieras inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Verksamhetsområden

För att underlätta resultatredovisningen inom utgiftsområdet finns det tre verksamhetsområden (VO). Nedanstående mål är beslutade av den tidigare regeringen. Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till dessa mål. Verksamhetsområdena är:

Programlagt regionalt utvecklingsarbete

Målet är fr.o.m. 2006 en ökad samverkan mellan olika politikområden för hållbar regional utveckling.

Verksamhetsområdet består av:

- Regionala utvecklingsprogram (RUP)
- Regional projektverksamhet
 - Regionala tillväxtprogram (RTP)
 - EG:s strukturfondsprogram perioden 2000–2006
 - EG:s strukturfondsprogram perioden 2007–2013: Regionala strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning (gäller fr.o.m. 2007)
- Central projektverksamhet, m.m.

Kapitalförsörjning för regional näringslivsutveckling

Målet är fr.o.m. 2006 en hållbar tillväxt i stödföretagen som bidrar till en hållbar regional utveckling.

Inom verksamhetsområdet ingår följande selektiva regionala företagsstöd:

- Regionalt investeringsstöd (tidigare benämnt regionalt utvecklingsbidrag)
- Regionalt bidrag till företagsutveckling (tidigare benämnt landsbygdsstöd)
- Sysselsättningsbidrag
- Såddefinansiering via länsstyrelser, regionala självstyrelseorgan och samverkansorganen i Kalmar och Gotlands län

Dessutom ingår det generella företagsstödet transportbidrag vars mål är att kompensera för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd samt stimulera till höjd förädlingsgrad i transportbidragsområdets näringsliv.

Kommersiell service

Målet är en god tillgång till kommersiell service för kvinnor och män.

Indikatorer för att följa utvecklingen i landets regioner

Det används två indikatorer för att följa utvecklingen i landets regioner, dels den regionala lönesumman för kvinnor och män för alla sysselsatta, dels andelen förvärvsarbete för kvinnor och män i åldern 20–64 år uppdelat på funktionella analysregioner (FA-regioner). Båda indikatorerna används som mått på tillväxt i regionerna.

Resultatindikatorer

Tabell 4.3 Verksamhetsområden och resultatindikatorer

Verksamhetsområden	Resultatindikatorer
VO Programlagt regionalt utvecklingsarbete	
Regionala tillväxtprogram	– Samverkan – Mervärde
EG:s strukturfondsprogram perioden 2000–2006	– Antal nya och bevarade arbetstillfällen uppdelat på kvinnor och män – Antal nystartade företag uppdelat på kvinnor och män
VO Kapitalförsörjning för regional näringslivsutveckling	
Regionalt bidrag till företagsutveckling och sysselsättningsbidrag	– Förväntat antal nya arbetstillfällen uppdelat på kvinnor och män – Genomsnittlig subvention per förväntad ny årsarbetskraft, uppdelat på kvinnor och män (gäller t.o.m. 2006) – Investeringar som beräknas delfinansieras av stöden (gäller endast regionalt bidrag till företagsutveckling) – Antal kvinnor respektive män som finns anställda, samt kvinnor och män som finns på ledningsnivå på arbetsstället och i styrelsen i organisationen
Regionalt investeringsstöd	– Förväntat antal nya arbetstillfällen uppdelat på kvinnor och män – Genomsnittlig subvention per förväntad ny årsarbetskraft (gäller t.o.m. 2006) – Investeringar som beräknas delfinansieras av stöden – Förädlingsvärde – Omsättning – Vinstmarginal – Antal kvinnor respektive män som finns anställda, samt kvinnor och män som finns på ledningsnivå på arbetsstället och i styrelsen i organisationen

Såddfinansiering	– Antal anställda uppdelat på kvinnor och män och överlevnadsgrad fem år efter beslutstidpunkten – Omsättningsökning fem år efter beslutstidpunkten – Investeringar som beräknas delfinansieras av stöden – Antal kvinnor respektive män som finns anställda, samt kvinnor och män som finns på ledningsnivå på arbetsstället och i styrelsen i organisationen
Transportbidrag	– Antal kvinnor respektive män som finns anställda samt kvinnor och män som finns på ledningsnivå på arbetsstället och i styrelsen i organisationen
VO Kommersiell service	
Stöd till kommersiell service	– Utveckling av tillgången till kommersiell service för kvinnor och män – Antal kvinnor respektive män som finns anställda samt kvinnor och män som finns på ledningsnivå på arbetsstället och i styrelsen i organisationen (gäller t.o.m. 2006) – Antal kvinnor respektive män som finns anställda på arbetsstället och i styrelsen i organisationen (gäller fr.o.m. 2007)

4.5 Verksamhetsområde Programlagt regionalt utvecklingsarbete

4.5.1 Insatser

Verksamhetsområde programlagt regionalt utvecklingsarbete består av:

- Regionala utvecklingsprogram
- Regional projektverksamhet
 - Regionala tillväxtprogram 2004–2007
 - EG:s strukturfondsprogram perioden 2000–2006
- Central projektverksamhet, m.m.

För den regionala utvecklingspolitikens genomförande finns ett antal program på regional nivå med olika syften. Regionala utvecklingsprogram är länens strategier för en hållbar regional utveckling vilket innebär att de tas fram utifrån ett helhetsperspektiv på länets långsiktiga utveckling. Programmen utgör ett strategiskt underlag för olika program och åtgärder i länen och på flerlänsnivå, bl.a. regio-

nala tillväxtprogram och EU:s strukturfondsprogram.

Regionala utvecklingsprogram

Enligt förordningen (2003:595) om regionalt utvecklingsarbete skall regionala utvecklingsprogram tas fram som grund för det regionala utvecklingsarbetet. Ansvariga för utarbetandet är samverkansorgan, regionala självstyrelseorgan eller länsstyrelsen i län utan dessa organ. Programmen skall bl.a. tydliggöra de regionala prioriteringarna gentemot den nationella nivån.

Nutek har genomfört en uppföljning av arbetet med programmen. I juli 2006 redovisades uppföljningen till den tidigare regeringen (Näringsdepartementet). 13 av länen har för närvarande ett regionalt utvecklingsprogram och övriga län avser att ta fram program under perioden 2006–2008. Framtagandet av programmen sker i flertalet län med ett omfattande förankringsarbete. En bred förankring anses bidra till ökad legitimitet hos de regionala och lokala aktörerna som är betydelsefulla för länets utveckling. Däremot har nationella myndigheter i mindre utsträckning deltagit i framtagandet.

Mot denna bakgrund samt utifrån tidigare iakttagelser gav 2004 den tidigare regeringen 13 nationella myndigheter i uppdrag att redovisa förslag till metoder för att stärka arbetet med regionala utvecklingsprogram. I uppdraget deltog även fyra så kallade pilotregioner för regionala utvecklingsprogram (Jämtlands län, Kalmar län, Skåne län och Värmlands län). Nutek utsågs av den tidigare regeringen till samordnare för arbetet. I september 2005 redovisades uppdraget och Nutek lämnade bl.a. ett antal förslag till Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Förslagen avser ett sammanhållet system för ett hållbart regionalt utvecklingsarbete som syftar till samordning mellan sektorer och administrativa nivåer. En tydligare styrning från regeringen efterfrågas samtidigt som övriga aktörer (nationella myndigheter, ansvariga i länen för regionala utvecklingsprogram och kommuner) föreslås utveckla och fördjupa sitt deltagande i de regionala utvecklingsprogrammen. Arbetet föreslås vidare tidplaneras. Ett system med löpande avstämningar, mellan länen som tar fram

programmen och övriga aktörer (regering, nationella myndigheter och kommuner), föreslås.

I flera län har arbete påbörjats för att koppla samman arbetet med regionala miljö kvalitetsmål och det regionala arbetet för en hållbar tillväxt. För att bidra med stöd i detta arbete har Nutek och Naturvårdsverket i oktober 2005 av den tidigare regeringen fått i uppdrag att i samråd utveckla förslag om hur åtgärder för att nå miljö kvalitetsmålen konkret kan samordnas med regionala utvecklingsinsatser. Uppdraget skall redovisas till regeringen i december 2006.

Som ett led i att öka förutsättningarna för att integrera frågor om integration och mångfald i det regionala utvecklingsarbetet har sex myndigheter (Nutek, ITPS, Glesbygdverket, Integrationsverket, AMS och Arbetslivsinstitutet) av den tidigare regeringen fått i uppdrag att utveckla metoder och verktyg för att öka genomslaget för dessa frågor. I uppdraget ingår också att definiera och konkretisera vad integration och mångfald har för betydelse för regional utveckling. Uppdraget skall redovisas senast i april 2007.

Regional projektverksamhet

Medel för regional projektverksamhet beviljas på den regionala nivån av länsstyrelser, samverkansorgan och regionala självstyrelseorgan. Den regionala projektverksamheten omfattade cirka 643 miljoner kronor 2005.

I princip samtliga medel som beviljats för regional projektverksamhet ingår i de regionala tillväxtprogrammen och EG:s strukturfondsprogram och resultatredovisas under respektive avsnitt.

Regionala tillväxtprogram

De regionala tillväxtprogrammets syfte är att samordna insatser inom områden där sektors-samverkan bidrar till att utveckla hållbara lokala arbetsmarknadsregioner utifrån ett näringslivsperspektiv. Strategiska utgångspunkter för att skapa hållbara tillväxtförutsättningar för näringslivets utvecklingskraft är samordning av resurser och insatser på regional nivå samt sektorssamverkan för att nå samsyn kring prioriteringar av insatser i länen. Den tidigare regeringens beslut i juni 2006 om en nationell

strategi för regional konkurrenskraft och samskapsåtgärder 2007–2013 innebar bl.a. att den nuvarande tidsbegränsningen av programmen upphör. Samtliga delar av tillväxtprogrammen skall präglas av ett processorienterat förhållningssätt, något som i länen kan leda till eventuella revideringar av programmen.

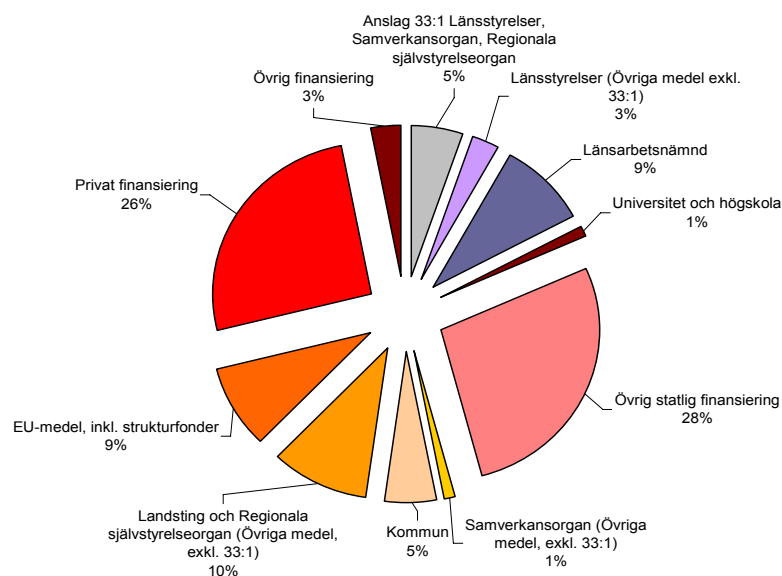
Nutek har den tidigare regeringens uppdrag att tillhandahålla det nationella metodutvecklingsstödet för arbetet med de regionala tillväxtprogrammen. Nutek har även i uppdrag att skapa en nationell bas med aggregerad information i avsikt att säkerställa möjligheterna för nationell uppföljning av programmen.

De regionala tillväxtprogrammets finansiering

Enligt Nutek:s uppföljningsrapport av tillväxtprogrammen 2005 uppgick beslutade medel, definierade inom ramen för programmen, till cirka 23,3 miljarder kronor. Detta är en ökning med 5,7 miljarder kronor från 2004. Snittet för länen ligger på 1,1 miljarder kronor, men stora variationer återfinns mellan länen.

Den statliga finansieringen omfattar 46 procent av de beslutade medlen, cirka 10,7 miljarder kronor. Den kommer främst från medel inom arbetsmarknads-, regional utvecklings-, närings-, utbildnings- och transportpolitiken. Nationella myndigheter står för merparten av den statliga finansieringen varav en större del kommer från de myndigheter som har angivet i sina regleringsbrev att de får, bör eller kan finansiera regionala tillväxtprogram.

Den privata finansieringen uppgick till 6,1 miljarder kronor, vilket motsvarar 26 procent av beslutade medel. Detta är en ökning jämfört med 2004. Därefter följer Landstingens och självstyrelseorganens finansiering med 2,3 miljarder kronor, 10 procent. Finansieringen från EU beräknas till 2,1 miljarder kronor, 9 procent.

Diagram 4.1 Beslutade statliga och övriga medel avseende finansiering av regionala tillväxtprogram 2005

Not: Med övrig statlig finansiering avses enligt Nutek: Banverket, Vägverket, Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning, Botniabanan, Nutek, Kulturrådet, Försäkringskassan, Vinnova, Almi, Näringsdepartementet, Boverket, Naturvårdsverket och Övriga.
Källa: Nutek

Beslut om statliga medel 2005 från anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder till finansiering av insatser inom regionala tillväxtprogram uppgick enligt Nutek:s uppföljning till cirka 1,2 miljarder kronor. Detta motsvarar cirka 5 procent av all beslutad finansiering inom ramen för programmen. Beslut avseende anslaget fördelades i första hand inom uppföljningsområdet Entreprenörskap, företagsutveckling och företagsklimat, 56 procent.

Finansiärernas andelar av varje läns regionala tillväxtprogram varierar. En förklaring är att de enskilda länens prioriteringar inom programmen skiljer sig åt. Varje län gör bedömningen, utifrån egna analyser, vilka insatser som skall prioriteras och hur arbetet skall fokuseras. Jämförelser mellan län avseende storleken på beslutade medel är därför inte relevant att göra. För en mer ingående bild av tillväxtprogrammets omfattning och innehåll bör varje läns tillväxtprogram studeras enskilt.

Tabell 4.4 Beslutade medel från anslag 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder 2005 som avser medfinansiering av regionala tillväxtprogram fördelat på nationella uppföljningsområden

Tusental kronor

Länsstyrelser/samverkansorgan/ regionala självstyrelseorgan	Arbetskrafts- försörjning och kompetensutveckling	Entreprenörskap, företagsutveckling och företagsklimat	Kluster och innovationssystem	Infrastruktur	Den attraktiva regionen	Totalt
Länsstyrelsen i Stockholms län	801	2 439	1 358	1 160	250	6 007
Länsstyrelsen i Uppsala län	25	4 998	1 904	0	1 168	8 095
Regionförbundet Uppsala län	425	1 361	726	518	572	3 602
Länsstyrelsen i Södermanlands län	225	3 080	3 410	3 079	839	10 633
Regionförbundet Sörmland	4 204	2 900	0	150	0	7 254
Länsstyrelsen i Östergötlands län	1 200	10 000	0	0	0	11 200
Regionförbundet Östsm	3 000	4 000	0	0	0	7 000
Länsstyrelsen i Jönköpings län	1 275	4 085	960	50	1 500	7 870
Regionförbundet i Jönköpings län	150	1 370	3 520	0	0	5 040
Länsstyrelsen i Kronobergs län	850	6 671	3 418	764	1 757	13 460
Länsstyrelsen i Kalmar län	530	795	1 868	1 141	1 474	5 808
Regionförbundet i Kalmar län	2 763	19 724	10 937	280	4 769	38 473
Länsstyrelsen i Gotlands län	475	5 240	0	0	25	5 740
Gotlands kommun	3 865	16 317	150	0	50	20 382
Länsstyrelsen i Blekinge län	100	20 225	0	1 700	30	22 055
Region Blekinge	100	7 262	1 100	3 485	0	11 947
Länsstyrelsen i Skåne län	0	267	90	150	0	507
Skåne läns landsting (Region Skåne)	0	8 087	18 760	0	0	26 847
Länsstyrelsen i Hallands län	175	2 917	2 344	0	0	5 436
Region Halland	944	1 538	2 340	0	0	4 822
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	1 229	3 069	780	80	1 450	6 609
Västra Götalands läns landsting (Västra Götalandsregionen)	3 102	38 853	11 100	190	5 319	58 564
Länsstyrelsen i Värmlands län	19 753	134 590	4 292	4 955	8 630	172 220
Länsstyrelsen i Örebro län	5 206	35 873	4 037	3 600	312	49 028
Länsstyrelsen i Västmanlands län	6 862	13 603	3 975	1 200	7 479	33 119
Länsstyrelsen i Dalarnas län	583	46 390	2 620	0	7 310	56 903
Region Dalarna	1 925	4 450	5 232	0	10 240	21 847
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	17 375	37 426	4 250	0	20 580	79 631
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	2 231	87 391	17 212	2 093	11 586	122 562
Länsstyrelsen i Jämtlands län	3 743	76 216	2 947	0	6 672	89 577
Länsstyrelsen i Västerbottens län	14 333	97 385	11 268	10 043	9 379	142 408
Länsstyrelsen i Norrbottens län	2 676	129 894	32 117	7 914	17 573	190 175
Riket	100 201	830 939	153 638	45 512	119 093	1 244 820

Källa: Nutek

Europeiska unionens sammanhållningspolitik 2000–2006

Strukturfonderna är viktiga instrument i den politik för ekonomisk och social sammanhållning som bedrivs inom den Europeiska unionen. Av de geografiskt riktade strukturfondsinsatserna i Sverige får områden med låg befolkningstäthet störst andel medel. Åtgärderna inriktas främst mot insatser för små och medelstora företag. De syftar bl.a. till att stimulera nyföretagande, distansutbildning och bredbandsutbyggnad. Åtgärderna som bedrivs inom ramen för ett stort antal strukturfondsprogram är också inriktade mot samverkan mellan företag kring produkt- och processutveckling samt mot att öka företagets kompetens inom modern informationsteknik. Dessa insatser bedrivs ofta i samarbete med högskolor och universitet.

EG:s strukturfondsprogram perioden 2000–2006

Till och med april 2006 har beslut fattats om cirka 11,7 miljarder kronor för målen 1 och 2, Interreg IIIA samt Urban II och Leader+, vilket även inkluderar strukturfondsmedel inom andra utgiftsområden. Detta motsvarar cirka 96 procent av de tilldelade/budgeterade EU-medlen för perioden 2000–2006 i dessa program. Den nationella offentliga medfinansieringen i dessa projektbeslut uppgår till cirka 14,6 miljarder kronor och den privata till cirka 11 miljarder kronor t.o.m. april 2006. Av den nationella medfinansieringen har för målen 1 och 2 samt Urban II och Leader+, kommunerna stått för 33 procent, länsstyrelserna 25 procent, landstingen 4 procent och övrig statlig medfinansiering 33 procent till och med april 2006. Totalt har 8,3 miljarder kronor av de beslutade EU-medlen, cirka 68 procent av den totala ramen för nämnda program, utbetalats till projekten till och med april 2006. Budgetramarna är beräknade på den högre växelkurs som beslutades av den tidigare regeringen i december 2005 – därav lägre procentsiffror än i budgetpropositionen för 2006.

De beslutade strukturfondsmedlen utgör även en betydelsefull medfinansiering av de regionala tillväxtprogrammen.

Central projektverksamhet, m.m.

Central projektverksamhet

Den tidigare regeringen har 2005 beslutat om 24 miljoner kronor i central projektverksamhet, varav 8 miljoner kronor avser medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram och 14,5 miljoner kronor avser bidrag till verksamheten vid Folk-rörelserådet Hela landet skall leva och Skärgårdarnas Riksförbund. Därutöver användes beslutade medel till olika insatser för utveckling av såväl privat som offentlig verksamhet av betydelse för den regionala utvecklingen.

Nutek har 2005 fattat beslut om totalt 163 miljoner kronor. Medlen har huvudsakligen beviljats till program och projekt som stöttar utvecklingen av de regionala tillväxtprogrammen.

Lokala och regionala resurscentra för kvinnor

Lokala och regionala resurscentra för kvinnor finns på cirka 150 platser i Sverige. Dessutom finns ett 30-tal nätverk för kvinnor, med skilda fokus, men med kopplingar till lokala och regionala resurscentra för kvinnor. Verksamhetens inriktning är att bl.a. utveckla och öka kunskaperna om kvinnors företagande och bedriva utvecklingsprojekt.

Från och med 2005 är syftet att verksamheten skall bidra till att förbättra kvinnors villkor och förutsättningar inom de regionala utvecklingsprogrammen och de mer operativa regionala tillväxtprogrammen. Verksamheten skall bidra till en hållbar tillväxt och medlen skall främst avsättas till större regionala utvecklingsprojekt av försökskaraktär.

Av Nutek:s beslut om totalt 163 miljoner kronor till projektverksamhet 2005 (se ovan) avser 26 miljoner kronor medfinansiering av projekt vid lokala och regionala resurscentra för kvinnor och 10 miljoner kronor basfinansiering. Antalet lokala och regionala resurscentra som beviljats basfinansiering av Nutek har under perioden 2002–2005 ökat från 74 till 128.

Tabell 4.5 Fördelning av resurser mellan basverksamhet och projektverksamhet för lokala och regionala resurscentra för kvinnor åren 2003–2005

Uppskattade belopp i miljoner kronor

År	Bas- verksamhet	Projekt- verksamhet	Totalt
2003	17	60	77
2004	19	83	102
2005	19	62	81

Not: De siffror som angavs i budgetpropositionen för 2006 är inte jämförbara med dessa siffror eftersom metoden för att beräkna detta har ändrats.
Källa: Nutek

Totalt uppgår beslutade medel uppskattningsvis till 81 miljoner kronor under 2005. Finansierare av verksamheten är förutom Nutek även bl.a. EG:s strukturfondsprogram, länsarbetsnämnder, länsstyrelser, kommuner, regionala självstyrelseorgan, samverkansorgan och landsting.

4.5.2 Resultat

Målet för verksamhetsområdet Programlagt regionalt utvecklingsarbete är att medverka till ökad samverkan mellan olika politikområden för hållbar regional utveckling. Resultatindikatorer inom de regionala tillväxtprogrammen är samverkan och mervärde. Dessa indikatorer baseras på kvalitativa data av de deltagande aktörernas uppfattningar och erfarenheter av processarbetet. Resultatindikatorer inom EG:s strukturfondsprogram för perioden 2000–2006 är antal nya och bevarade arbetstillfällen uppdelat på kvinnor och män och antal nystartade företag uppdelat på kvinnor och män.

Regionala tillväxtprogram

År 2005 var det andra året för de regionala tillväxtprogrammets genomförande. Nutek redovisade den nationella uppföljningen till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i maj 2006.

Nutek:s uppföljning baseras dels på enkäter riktade till länsens samordningsansvariga för tillväxtprogrammen, vissa nationella myndigheter och ett urval av deltagarna i de regionala partnerskapen, dels på finansiell redovisning från samordningsansvariga och vissa myndigheter. Uppgifter för att mäta samverkan och mervärde inhämtas från enkäterna. Insatser som genomförs inom ramen för de regionala tillväxtprogrammen delas in i fem nationella uppföljningsområden. Dessa är arbetskraftsförsörjning,

entreprenörskap, företagsklimat och företagsutveckling, kluster och innovationssystem, infrastruktur och Den attraktiva regionen.

Samverkan och mervärde

Resultatindikatorn samverkan följs upp genom att bland annat se till graden av samfinansiering dvs. andelen insatser som har mer än en finansierare. Inom alla utom två uppföljningsområden har andelen samfinansierade insatser ökat jämfört med 2004. Högst nivå har uppföljningsområdet kluster och innovationssystem med en samfinansiering på 97 procent. Lägst nivå har uppföljningsområde arbetskraftsförsörjning och kompetensutveckling, 66 procent.

Enligt Nutek:s uppföljning anser flertalet av programansvariga och partnerskapens deltagare att omfattningen och styrkan av samverkan mellan olika aktörer inom tillväxtprogrammen har varit fortsatt hög under 2005. De flesta av de tillfrågade har positiva erfarenheter från arbetet med tillväxtprogrammen under det gångna året och inriktningen samt förankringen av länens hållbara tillväxtarbete bedöms av en majoritet av partnerskapen som god.

De nationella myndigheternas medverkan och kontakterna mellan länen och myndigheterna har däremot inte förbättrats under 2005. Trots det ser myndigheterna mervärden av att den egna organisationen deltar i tillväxtprogrammen, både för den egna verksamhetens som för den berörda regionens utveckling. Denna inställning delar de med deltagarna i partnerskapen. Bristen på medverkan från de nationella myndigheterna i länens tillväxtprogram är ett gemensamt problem. Länen har svårt att integrera myndigheternas kunskap och medverkan och myndigheterna har svårt att finna sin roll i de olika länens program.

Flertalet partnerskapsdeltagare anser att programmen har påverkat samordningen positivt mellan aktörer på lokal och regional nivå. De svagheter som framkommer avser, som nämnts ovan, i huvudsak vertikal samverkan mellan nationella myndigheter och regionala aktörer.

En majoritet av dem som svarat på Nutek:s enkätundersökning anser att det finns en företagsnytta genom samverkan. Klustersatsningar och affärs- och branschutveckling är de två områden där samverkan bedöms ge störst utdelning. Påverkan är något mindre positiv när det gäller

arbetskraftsförsörjning och kompetensutveckling. Det är viktigt att beakta att det, även för välriktade insatser, kan ta tid innan resultaten blir synliga.

Många av partnerskapets deltagare bedömer att länet har lyckats ganska bra eller varken bra eller dåligt med att integrera hållbarhetsaspekterna i genomförandet av tillväxtprogrammen. Denna inställning är i stort sett densamma som föregående års. Perspektivet avseende integration bedöms fortfarande fått minst genomslag av de tre perspektiven både i programmen och i genomförandet.

Halvtidsutvärdering av programmen

Den tidigare regeringen gav 2005 ITPS i uppdrag att utföra en processbaserad halvtidsutvärdering av de regionala tillväxtprogrammen. Syftet med uppdraget var att ur ett tillväxtperspektiv studera hur processens mervärde definierats och om målen uppnåtts. ITPS redovisade uppdraget i juni 2006. Av ITPS rapport framgår ett antal huvudslutsatser. RTP är enligt ITPS ett viktigt instrument för tillväxtpolitiken. Tillväxtorienteringen är starkare och mer fokuserad än under föregående programperiod. Samverkan mellan sektorer hindras av att sektoruppdragen är tydligare än de riktlinjer som RTP har. Regionala och lokala aktörer upplever det processororienterade arbetssättet som positivt och att det skapat mervärden.

En ökad tillväxtorientering

Utvärderingen visar att tillväxtfrågorna har fått en ökad legitimitet i det regionala utvecklingsarbetet och att insatserna har blivit mer fokuserade än tidigare. Nästan hälften av partnerskapens medlemmar anser att RTP-processen medför en nytta för deras organisationer. För att ytterligare stärka tillväxtorienteringen behöver målen och riktlinjerna däremot bli tydligare.

Det kontinuerliga analysarbetet som ingår i RTP-processen har inte fungerat i alla län, dvs. en uppföljning eller revidering av länets analys görs inte alltid. De län som däremot lagt omsorg på sitt analysarbete är samma län som anser att analysen gett processen ett mervärde.

Ett processororienterat arbetssätt

Med RTP har det processororienterade arbetssättet utvecklats. En hög andel av enkätsvaren anser att RTP-arbetet i mycket hög grad /i ganska hög

grad har lett till gemensamma åtaganden. Utvärderingen visar att för samordning, följt av samhandling krävs ett gränsöverskridande arbete och en förmåga att förena formella beslutsstrukturer med informella arbetssätt. Det finns en stor variation mellan programmens organisationsstruktur. Ungefär en tredjedel av länen har kommit in i en process där ett nytt systematiskt arbetssätt håller på att utvecklas. Av utvärderingen framgår att synen på RTP som ett lärande system är etablerad. När det gäller näringslivets medverkan pekar ITPS på behovet av att i ökad omfattning få med detta i RTP.

Samordningen mellan den lokala och regionala nivån har utvecklats positivt. En större utmaning består enligt ITPS i att öka samverkan mellan den regionala och nationella nivån. ITPS slutsats är att denna sektorssamordning hindras av att sektoruppdragen har tydligare riktlinjer än de som gäller för myndigheternas medverkan i RTP.

Integrering av hållbarhetsperspektivet

Hållbarhetsperspektivet har fått större uppmärksamhet, men många frågor hur perspektivet skall integreras i arbetet kvarstår hos de flesta programmen. Hälften av de av ITPS tillfrågade anser att partnerskapet i hög grad har uppmärksammat sambandet mellan jämställdhet och tillväxt. Knappt 40 procent anger att integration och miljö har fått ökad betydelse i genomförandet av RTP.

EG:s strukturfondsprogram perioden 2000–2006

Strukturfondsprogrammen som genomförs under programperioden 2000–2006 närmar sig avslut även om flertalet projekt inte slutredovisas förrän om en ett par år.

Insatserna i mål 1- och 2-programmen förväntas enligt programdokumenten bidra till att skapa cirka 32 800 nya arbetstillfällen och cirka 12 600 bevarade arbetstillfällen samt cirka 8 000 nya företag. Målsättningen är att nära hälften av dessa skapade arbetstillfällen och nya företag skall tillfalla respektive ägas av vardera könet när programperioden summeras.

Avslutade projekt inom mål 1- och mål 2-programmen till och med april 2006 redovisar att de har bidragit till att skapa cirka 52 600 nya arbetstillfällen, varav cirka 20 700 tillfallit kvinnor och cirka 31 900 män. Antal bevarade arbetstill-

fällen redovisas till cirka 21 800, varav cirka 7 900 tillfallit kvinnor och 13 800 män. Cirka 17 500 nya företag har startats, varav cirka 6 400 ägs av kvinnor och cirka 10 300 av män. Genomförda utvärderingar visar att uppgifterna kan vara över-skattade. Uppgifterna bör därför tolkas försiktigt.

Under 2003 genomfördes halvtidsutvärderingar för samtliga målprogram och gemenskapsinitiativ. Under 2005 uppdaterades samtliga halvtidsutvärderingar. Syftet har varit att ytterligare förbättra genomförandet och att förbereda efterhandsutvärderingen av de nuvarande programmen.

EG:s strukturfondsprogram perioden 2000–2006 har inneburit ett betydande ekonomiskt tillskott till utgiftsområdet. Resultat kan bl.a. avläsas i ökat nätverkande och kunskapsutveckling inom mål 1 och 2-programmen. De gränsregionala programmen inom Interreg IIIA har i många fall bidragit till att avskaffa formella och informella handelshinder mellan de ingående länderna.

Central projektverksamhet m.m.

Den centrala projektverksamheten som beslutats av den tidigare regeringen under 2005 uppgår till 24 miljoner kronor. Av dessa medel har cirka en tredjedel medfinansierat EG:s strukturfondsprogram.

Nutek har under 2005 beslutat om 163 miljoner kronor i central projektverksamhet. Nutek:s målsättning är att skapa större sammanhållna program i syfte att öka fokuseringen i projektverksamheten. Grundtanken är att programmen skall medfinansieras regionalt och genomföras inom ramen för länens RTP. Under 2005 har fyra program startats; Nutek:s regionala klusterprogram, dialog med städer, produktutveckling och fordonsprogrammet. Av projektverksamheten avser 26 miljoner kronor medfinansiering av projekt vid lokala och regionala resurscentra för kvinnor. Några andra större insatser som startas tidigare år är klusterutveckling, jämställdhet inom de regionala tillväxtprogrammen och arbete med företagsbyggande insatser i vissa orter samt samverkan högskola och små och medelstora företag.

Lokala och regionala resurscentra för kvinnor

Av de totalt uppskattade 62 miljoner kronor som gick till projektverksamhet vid lokala och regionala resurscentra har Nutek beviljat 22 projekt sammanlagt cirka 26 miljoner kronor i medfinansiering under 2005 genom de medel som den tidigare regeringen särskilt har avsatt för detta ändamål. Av dessa medel har 47 procent gått till projekt i stöd- eller strukturfondsområden. Jämfört med 2004, då antalet beviljade projekt uppgick till 69 stycken, har antalet beviljade projekt minskat vilket ligger i linje med den tidigare regeringens nya inriktning att medel främst skall avsättas till större regionala utvecklingsprojekt av försökskaraktär. Verkets redovisning av beviljade medel efter ämnesområde visar att under åren 2002–2005 har nästan 75 procent av projekten haft näringslivsinriktning.

Läns- och programansvariga för de regionala tillväxtprogrammen har i en enkät från Nutek besvarat hur de uppfattar resurscentras påverkan på kvinnors villkor och förutsättningar inom de regionala tillväxtprogrammen. En knapp majoritet av de programansvariga anser att resurscentra haft en positiv påverkan.

Mindre program

Avslutade och till den tidigare regeringen slutrapporterade mindre program redovisas nedan.

– Den tidigare regeringen tillsatte i februari 2002 två särskilda delegationer med tidsbegränsade mandat att medverka till att, i dialog med regionala och lokala aktörer, långsiktigt stärka utvecklingen inom de identifierat mest utsatta lokala arbetsmarknadsregionerna i norra Sveriges inland respektive delar av Bergslagen, Värmland och Dalsland.

I december 2005 redovisade ITPS till den tidigare regeringen en processutvärdering av dess arbete. De 71 kommuner som ingick i uppdraget är en heterogen grupp med vitt skilda behov och täcker ett stort geografiskt område. 10–15 kommuner har enligt ITPS angett att de har förändrat sitt sätt att bedriva utvecklingsarbete och har haft ett mervärde i utbytet med delegationerna.

– Programmet för att öka användningen av modern informationsteknik i företag lokaliserade inom stödområde A under perioden 2002–2005 hade till syfte att ge företag ökade kunskaper om modern informationsteknik och dess användning. Programmet skulle motivera och underlätta för företagen, enskilt eller i samverkan,

att utifrån sina behov tillämpa IT som ett verktyg för affärsutveckling.

Enligt Nutek:s slutrapport i oktober 2005 hade ca 3 680 företag medverkat i programmet. 85 procent av deltagande företag och projektägare ansåg att programmet hade varit bra eller mycket bra. 74 procent av deltagande företag ansåg att projektet kommer att påverka företaget på ett positivt sätt och 40 procent av deltagande företag ansåg att projektet har lett till utvecklingsarbete med andra företag.

4.6 Verksamhetsområde Kapitalförsörjning

4.6.1 Insatser

Flertalet insatser för kapitalförsörjning för företag görs inom politikområde Näringspolitik. Under detta politikområde föreslår regeringen ett flertal förbättringar.

Med kapitalförsörjning för regional näringsutveckling inom den regionala utvecklingspolitiken avses de selektiva regionala företagsstöden regionalt investeringsstöd, regionalt bidrag till företagsutveckling, sysselsättningsbidrag och såddfinansiering via länsstyrelser, regionala självstyrelseorgan och samverkansorganen i Kalmar och Gotlands län. Dessutom avses det generella regionala företagsstödet transportbidrag.

Investeringar som erhållit regionala företagsstöd finansieras till största delen av företagen själva eller via den reguljära kapitalmarknaden.

Europeiska kommissionen har godkänt att Sverige, under perioden 2000–2006, får ha nationella stödområden som omfattar 15,9 procent av befolkningen. I december 2005 beslutade Europeiska kommissionen om nya riktlinjer för regionalstöd under perioden 2007–2013. Sverige får under denna period ha nationella stödområden som omfattar 15,3 procent av befolkningen. Den 30 juni 2006 anmälde den tidigare regeringen en ny nationell stödkarta för perioden 2007–2013 till Europeiska kommissionen. Stödkartan styr i vilka områden Regionalt investeringsstöd och sysselsättningsbidrag kan lämnas. I korthet innebär förslaget att tätorterna Luleå, Umeå och Sundsvall inte längre kommer att omfattas av stödområdet. Ett flertal kommuner tillkommer: Ockelbo, Hedemora, Mellerud,

Färgelanda, Töreboda, Gullspång, Mariestad, Västervik, Vimmerby, Hultsfred och Högsby.

Regionalt investeringsstöd

Regionalt investeringsstöd kan lämnas både till hårda och mjuka investeringar inom stödområde A och B. Stödformen skall anpassas till de nya riktlinjerna för regionalstöd. Detta avses ske under hösten 2006.

Regionalt bidrag till företagsutveckling

Regionalt bidrag till företagsutveckling kan lämnas till små och medelstora företag i främst landsbygds- och glesbygdsområden i hela landet.

Stödformen är fokuserad på att främja samverkan mellan företag och företagsutveckling. Bidrag kan även lämnas för mjuka och hårda investeringar. Stödformen är också anpassad för att kunna förenkla och motivera enskilda företags deltagande i regionala tillväxtprogram och EG:s strukturfondsprogram.

Regionalt bidrag till företagsutveckling rymms inom Europeiska kommissionens riktlinjer för försumbart stöd. Europeiska kommissionen har för avsikt att presentera nya riktlinjer under hösten 2006 och bidragsformen kan då komma att behöva anpassas till dessa nya riktlinjer.

Sysselsättningsbidrag

Sysselsättningsbidrag kan lämnas som ett bidrag per nytt arbetstillfälle till företag som skapar nya och varaktiga arbetstillfällen inom stödområde A och B.

Såddfinansiering

Med såddfinansiering avses inom utgiftsområde 19 Regional utveckling offentlig finansiering av produktutveckling med tillväxt- och kommersialiseringspotential. Finansieringen kan sökas av små och medelstora företag i mycket tidiga faser. Även oberoende entreprenörer, innovatörer eller forskare kan söka såddfinansiering.

Regional såddfinansiering inom utgiftsområde 19 Regional utveckling kan beviljas som garantieller villkorslån och täcker normalt högst 50 procent av den totala projektkostnaden. Den regionala såddfinansieringen är ett komplement till den reguljära kapitalförsörjningsmarknaden och övriga statliga insatser och kan användas som ett regionalt instrument vid behov.

Transportbidrag

Transportbidrag skall kompensera för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd

samt stimulera till höjd förädlingsgrad i transportbidragsområdets näringsliv. Transportbidraget kan genom sin konstruktion betraktas som strukturellt betingat, dvs. utan hänsyn till företagens individuella förutsättningar kompensera för avståndsnackdelar inom transportbidragsområdet.

Den tidigare regeringen återställde förordningen (2000:281) med retroaktiv rättighet fr.o.m. den 10 juli 2005, då den tidigare besparingen inte genomfördes.

Det nuvarande transportbidraget är godkänt av den Europeiska Kommissionen till och med 2006. Regeringen avser att anmäla ett nytt transportbidrag under hösten 2006 i syfte att få det godkänt för perioden 2007–2013.

Stiftelsen Norrlandsfonden

Den statliga stiftelsen Norrlandsfonden verkar för tillväxt i de fem nordligaste länens näringsliv. Det sker främst genom finansiering via olika typer av lån till små och medelstora företag. Norrlandsfonden kan också ta initiativ till och, i begränsad omfattning, finansiera insatser för att utveckla förutsättningarna för näringslivet i dessa län. Fonden har ett eget kapital på drygt 900 miljoner kronor.

4.6.2 Resultat

Målet för verksamhetsområdet Kapitalförsörjning för regional näringslivsutveckling var t.o.m. 2005 en hållbar tillväxt i stödföretagen som därmed bidrar till fler nya arbetstillfällen för kvinnor och män.

Resultatindikatorerna för de selektiva regionala företagsstöden, förutom såddfinansiering, är förväntat antal nya arbetstillfällen uppdelat på kvinnor och män, genomsnittlig subvention per förväntad ny årsarbetskraft samt investeringar som beräknas delfinansieras av stöden. För samtliga regionala företagsstöd gäller också indikatorn antal kvinnor respektive män som finns anställda, samt kvinnor och män som finns på ledningsnivå på arbetsstället och i styrelsen i organisationen. För regionalt investeringsstöd finns även resultatindikatorer avseende den ekonomiska tillväxtaspekten såsom förädlingsvärde, omsättning och vinstmarginal.

Resultatbedömningen av de selektiva regionala företagsstöden avser beviljade stöd under 2005. Resultatbedömningen av det generella stö-

det transportbidrag avser utbetalda medel 2005, eftersom beslut om beviljande och utbetalning av transportbidrag fattas vid samma tillfälle. Uppgifterna är hämtade från rapporten Uppföljning och resultatvärdering av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet som Nutek presenterade i juli 2006.

Det regionala investeringsstödet och det regionala bidraget till företagsutveckling omformades under 2005 och bytte då också namn. Tidigare benämndes stödformerna regionalt utvecklingsbidrag respektive landsbygdsstöd. I redovisningen nedan används genomgående benämningen som gäller efter den 1 juli 2005, även för tidigare beviljade stöd.

Tabell 4.7 Vissa uppgifter om beviljade selektiva regionala företagsstöd åren 2002–2005¹

	2002	2003	2004	2005
Beviljat belopp (mnkr)	854	643	891	841
Beräknat antal nya arbetstillfällen totalt (antal)	5 736	4 843	5 277	5 192
Beräknat antal nya arbetstillfällen kvinnor (antal)	2 208	1 859	1 935	1 922
Beräknat antal nya arbetstillfällen män (antal)	3 528	2 984	3 342	3 270
Genomsnittlig subvention per arbetstillfälle (tkr)	149	132	169	153
Investeringar som beräknas delfinansieras med de selektiva regionala företagsstöden (mnkr)	3 385	2 520	3 571	3 698

¹ Innefattar regionalt utvecklingsbidrag, landsbygdsstöd, småföretagsstöd och sysselsättningsbidrag 2002. Regionalt investeringsstöd, regionalt bidrag till företagsutveckling och sysselsättningsbidrag åren 2003–2005. Fr.o.m. 2005 ingår också såddfinansiering. Sysselsättningsbidrag enligt äldre bestämmelser ingår ej i tabellen.
Källa: Nutek

Tabell 4.8 Beviljade selektiva regionala företagsstöd av länsstyrelserna, regionala självstyrelseorgan och Nutek under 2005 fördelat på län

Län	Regionalt investeringsstöd (mnkr)	Regionalt bidrag till företagsutveckling (mnkr)	Sysselsättningsbidrag (mnkr)	Beräknad sysselsättningsökning ¹	Beräknad subvention per arbetstillfälle ¹ (tkr)	Säddfinansiering (mnkr)	Summa (mnkr)
Stockholm	0	0,7	0	1	700	0,3	1,0
Uppsala	0	1,6	0	162	10	0	1,6
Södermanland	0	0,1	0	1	99	0	0,1
Östergötland	0	2,8	0	43	65	3,2	6,0
Jönköping	0	5,5	0	183	30	0	5,5
Kronoberg	0	4,6	0	45	102	0	4,6
Kalmar	0	10,0	0	401	25	5,4	15,4
Skåne	0	0	0	0	0	0	0
Halland	0	0,5	0	0	0	0	0,4
Västra Götaland	5,1	11,4	3,1	268	73	14,9	34,5
Gotland	0	9,2	0	24	38	0	9,2
Blekinge	0	13,4	0	86	165	0,8	14,2
Örebro	17,8	15,4	0,4	438	77	0	33,6
Värmland	76,1	19,4	5,2	651	155	0	100,7
Västmanland	1,2	9,5	0,2	124	88	0,3	11,2
Dalarna	56,5	13,3	5,8	412	186	0,9	76,5
Gävleborg	44,9	18,9	2,0	440	150	0	65,8
Västernorrland	54,8	22,0	7,8	425	199	7,1	91,7
Jämtland	76,4	10,6	8,2	323	295	4,9	100,1
Västerbotten	66	29,8	4,1	553	180	2,2	102,1
Norrbottnen	116,8	21,1	21,1	612	271	5,0	165,9
Summa	515,7	220,0	59,9	5 192	153	45	840,6

¹ Avser regionalt investeringsstöd, regionalt bidrag till företagsutveckling och sysselsättningsbidrag.
Källa: Nutek

Regionalt investeringsstöd

Under 2005 beviljades cirka 515,7 miljoner kronor i regionalt investeringsstöd. Detta är en liten minskning jämfört med 2004. Av beviljat regionalt investeringsstöd 2005 har cirka 94 procent av beloppet beviljats små och medelstora företag, dvs. företag med 0–199 anställda. De små och medelstora företagen utgör cirka 94 procent av antalet stödföretag. Det genomsnittliga stödet är 2,37 miljoner kronor per arbetsställe. Under 2005 ökade beviljade stöd till nyetablerade företag med 81 procent. Av det totala beviljade regionala investeringsstödet under 2005 gick 14 procent till nystartade företag.

Bland de branscher som erhållit en relativt stor del av det beviljade stödet finns företags-tjänster, turism och maskintillverkning. De fö-

retag som fått bidraget är emellertid spridda på många olika branscher.

Förväntade resultat

Totalt har 231 preliminärt beviljade beslut avseende regionalt investeringsstöd fattats under 2005. Av dessa har det varit möjligt att redovisa det förväntade resultatet i 218 beslut (94 procent).

Den genomsnittliga subventionen per förväntad ny årsarbetskraft är cirka 299 000 kronor. Investeringar som beräknas delfinansieras av stöden uppgår till cirka 2 722 miljoner kronor. De företag som beviljats stöd under 2005 förväntas enligt Nutek uppvisa en god tillväxt och en ökning av antalet sysselsatta inom tre år. Förädlingsvärdet förväntas öka på total nivå med 47 procent. Sysselsättningen förväntas öka med 1 529 personer, varav 680 är kvinnor och 849 är

män, och motsvarar en ökning på totalt 17 procent. Omsättningen kommer enligt företagens prognoser att öka med 47 procent och vinstmarginalen med 3,3 procentenheter. Det är emellertid stora regionala skillnader. Företag i Örebro och Jämtlands län förväntar sig en kraftig ekonomisk tillväxt de närmaste åren, medan företag i Västernorrlands och Värmlands län är mer försiktiga i sina förväntningar.

Nutek:s uppföljning av bidrag som beviljats tidigare år visar att utfallen varje år har varit väl överensstämmande med de förväntade värdena, förutom vinstmarginalen som inte har nått upp till de förväntningar företagen haft. Företagens utveckling följer den förväntade väl under de tre första åren för att sedan mattas av. Trots avmattningen är dock utvecklingen positiv i jämförelse med basårssuppgifterna för alla resultatmått förutom vinstmarginal.

Resultat av tidigare beviljat stöd

Nutek har jämfört företag som beviljats regionalt investeringsstöd åren 2001–2004 med en kontrollgrupp bestående av samtliga företag i Sverige.

Enligt Nutek har de företag som erhållit regionalt investeringsstöd en bättre utvecklingen på total nivå för samtliga resultatmått (antal anställda, omsättning, vinstmarginal och förädlingsvärde) jämfört med kontrollgruppen.

Regionalt bidrag till företagsutveckling

Under 2005 har cirka 220 miljoner kronor beviljats i regionalt bidrag till företagsutveckling, en minskning med cirka 16 procent från föregående år. Den största andelen av stödet utgörs av investeringsbidrag, cirka 81 procent. Cirka 15 procent har beviljats i form av konsultcheckar, cirka 2 procent som mikrostödet och cirka 1,8 procent som landsbygdsån.

De branscher som erhållit mest stöd under 2005 är företagstjänster, metallvarutillverkning (exklusive maskin) turism och trävarutillverkning. Dessa fyra branscher har tillsammans fått cirka 55 procent av det totala beviljade stödet.

Förväntade resultat

Det stöd som beviljats under 2005 förväntas bidra till 3 080 nya arbetstillfällen, 1 143 för kvinnor och 1 937 för män. Den genomsnittliga subventionen per förväntad ny årsarbetskraft är 70 000 kronor. Investeringar som beräknas del-

finansieras av stöden uppgår till cirka 849 miljoner kronor.

Resultat av tidigare beviljat stöd

Nutek har följt upp de företag som beviljades regionalt bidrag till företagsutveckling 2001. Uppföljningen visar en god utveckling beträffande antal anställda, omsättning, vinstmarginal och förädlingsvärde jämfört med Sveriges samtliga övriga företag.

Sysselsättningsbidrag

Under 2005 har sysselsättningsbidrag totalt beviljats med cirka 59,9 miljoner kronor till 41 arbetsställen. Det är en minskning med cirka 45 procent jämfört med 2004. Förklaringen till minskningen är troligen att sysselsättningsbidrag efter den 1 juli 2005 enbart får lämnas till nyetableringar i stödområde B samt, om det finns särskilda skäl, till andra typer av sysselsättningsökningar i stödområde A.

Förväntade resultat

Det stöd som beviljats under 2005 förväntas bidra till cirka 409 nya arbetstillfällen, 200 för kvinnor och 209 för män. Den genomsnittliga subventionen per förväntad ny årsarbetskraft är 146 000 kronor. Cirka 73 procent av det beviljade sysselsättningsbidraget under 2005 gick till branschen företagstjänster.

Resultat av tidigare beviljat stöd

Nutek:s uppföljning av de företag som beviljades sysselsättningsbidrag 2001 visar en god utveckling beträffande antal anställda, omsättning, vinstmarginal och förädlingsvärde jämfört med Sveriges samtliga övriga företag.

Såddfinansiering

Såddfinansiering har under 2005 beviljats med cirka 45 miljoner kronor till 281 arbetsställen som är små och medelstora företag. Fördelningen av finansieringen var 26 miljoner kronor i villkorlån och 20 miljoner kronor i bidrag. Omfattningen av stödgivningen har successivt ökat och allt fler län beviljar såddfinansiering. Under 2005 var Västra Götalands län det län som beviljade störst andel såddfinansiering med nästan 15 miljoner kronor. Den bransch som beviljats mest såddfinansiering via utgiftsområde

19 Regional utveckling under 2005 är branschen företagstjänster, 27 miljoner kronor.

Den övervägande delen av den statliga såddfinansieringen finansieras med andra medel än medel från utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Transportbidrag

Transportbidrag har under 2005 kompenserat en del av företagets kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd för varutransporter. Totalt utbetalades cirka 374,4 miljoner kronor under 2005. Transportbidragets utbetalningsvariationer över åren förklaras av konjunkturläget och skillnader i t.ex. bränslekostnader.

De största stöden har utgått till zon 4, dvs. vissa kommuner i Norrbottens och Västerbottens län. Västerbottens län har erhållit det största transportbidraget med 156,7 miljoner kronor och Norrbottens län har erhållit 114 miljoner kronor.

Trävarutillverkning är den bransch som, jämfört med andra branscher, har erhållit störst andel av transportbidraget, drygt 40 procent. Det transportslag som beviljats den största andelen transportbidrag är biltransport med 296 miljoner kronor, vilket motsvarar nästan 79 procent av det totala transportbidraget.

Tabell 4.9 Utbetalt transportbidrag fördelat på län åren 2002–2005

Miljoner kronor

Län	2003	2004	2005
Västernorrland	34,4	40,4	44,8
Jämtland	53,3	53,4	58,8
Västerbotten	155,5	151,8	156,7
Norrbotten	114,0	112,9	114,1
Summa	357,2	358,6	374,4

Källa: Nutek

Tabell 4.10 Antal anställda i företag som beviljats transportbidrag 2005

Län	Antal arbetsställen	Antal anställda män	Antal anställda kvinnor
Västernorrland	177	6 975	1 872
Jämtland	179	3 871	1 085
Västerbotten	318	11 559	2 539
Norrbotten	234	5 555	1 151
Summa	908	27 960	6 647

Källa: Nutek

Resultat av tidigare beviljat stöd

Nutek:s uppföljning av de företag som beviljades transportbidrag 2001 visar en god utveckling beträffande antal anställda, omsättning, vinstmarginal och förädlingsvärde jämfört med Sveriges samtliga övriga företag.

Uppföljning av jämställdhetsindikatorer m.m.

Den tidigare regeringen har bedrivit ett utvecklingsarbete bl.a. vad gäller könsuppdelade indikatorer för de regionala företagsstöden. Dessa indikatorer redovisas nu för första gången för de företag som beviljades stöd 2005.

Tabell 4.11 Jämställdhetsindikatorer för regionala företagsstöd beviljade 2005

	Antal anställda kvinnor	Antal anställda män	Andel kvinnor på ledningsnivå på arbetsstället (%)	Andel män på ledningsnivå på arbetsstället (%)	Andel kvinnor i styrelsen i organisationen (%)	Andel män i styrelsen i organisationen (%)
Regionalt investeringsstöd	2 106	9 051	51	49	48	52
Sysselsättningsbidrag	479	869	56	44	56	44
Regionalt bidrag till företagsutveckling	8 667	10 941	43	57	44	56
Säddfinansiering	149	571	50	50	46	54
Transportbidrag	8 454	33 181	55	45	49	51
Summa	19 855	54 613	51	49	49	51

Källa: Nutek

Det finns inga krav på att lämna uppgifter avseende företagsledning hos bolagsverket och därför är inte uppgifterna ovan heltäckande för samliga stödföretag. Uppgifterna avser endast de aktieföretag som fått stöd.

Tabell 4.12 Kvinnor och män i procent av beräknad sysselsättningsökning för de regionala företagsstöden åren 2001–2004

		2002	2003	2004	2005
Regionalt investeringsstöd	Kvinnor	31	38	32	34
	Män	69	62	68	66
Regionalt bidrag till företagsutveckling	Kvinnor	38	37	38	37
	Män	62	63	62	63
Sysselsättningsbidrag	Kvinnor	50	52	49	49
	Män	50	48	51	51

Källa Nutek

För regionalt investeringsstöd och sysselsättningsbidrag finns sedan länge ett kvoteringsvillkor. För landsbygdsstödet finns inget villkor men stödet följs upp på samma sätt.

Det har varit svårt att uppnå kvoteringsvillkoret att minst 40 procent av det antal arbetstillfällen som tillkommer till följd av stöden skall förbehållas vardera könet. Andelen kvinnor av den beräknade sysselsättningsökningen varierar kraftigt mellan olika län.

Sysselsättningsbidrag går till stor del till personalintensiva företag inom framför allt tjänstenäringen, till skillnad mot övriga regionala företagsstöd som till stor del beviljas företag inom industrin. Detta kan vara en möjlig förklaring till varför andelen arbetstillfällen som tillfaller kvinnor är högre för sysselsättningsbidraget.

Stiftelsen Norrlandsfonden

Stiftelsen Norrlandsfondens utlåning under 2005 var 213 miljoner kronor till 116 företag. Denna utlåning beräknas, enligt Norrlandsfonden, ha skapat förutsättningar för investeringar på ca 1,5 miljarder kronor i de fem nordligaste länen, främst för små och medelstora företag. Enligt Norrlandsfondens egen uppföljning av verksamheten hade de 322 företag som de hade som kunder vid utgången av 2005 ökat sin omsättning med cirka 56 procent under den föregående fyraårsperioden till totalt cirka 10 miljarder kronor. Under samma tidsperiod ökade antalet anställda i kundföretagen med cirka 33 procent till totalt cirka 6 700 anställda.

4.7 Verksamhetsområde Kommersiell service

4.7.1 Insatser

Den tidigare regeringen har gjort en rad insatser inom det kommersiella serviceområdet med fokus på helhetssyn, samverkan mellan olika aktörer och en anpassning till lokalt varierande förhållanden. Konsumentverket har på central nivå huvudansvaret för att stödja program och processer som främjar en god tillgång till kommersiell service.

Lokala utvecklingsprogram för kommersiell service

De lokala utvecklingsprogrammen för kommersiell service bildar ramen för de insatser som

genomförs regionalt och lokalt. Uppdraget att utforma dem i enlighet med Konsumentverkets riktlinjer gick till länsstyrelserna respektive regionala självstyrelseorganen i Skåne och Västra Götaland samt samverkansorganen i Kalmar och Gotlands län i december 2002. De avser perioden 2004–2007 och Konsumentverket har i uppdrag att stödja genomförandet.

Centralt samordningsforum och Servicedatabasen

Konsumentverket verkar för att göra fler aktörer med betydelse för servicens utveckling delaktiga i arbetet med kommersiell service. Därför har de bland annat tagit initiativ till det s.k. centrala samordningsforumet, vars syfte är att vara ett forum för samverkan och samråd bland annat vad avser arbetet med att genomföra de lokala utvecklingsprogrammen för kommersiell service. Deltagare i forumet är bland annat Sveriges kommuner och landsting, Apoteket AB, dagligvaru- och drivmedelshandeln, Systembolaget, Svenska spel, Glesbygdverket samt några länsstyrelser.

Konsumentverket har utvecklat den s.k. Servicedatabasen tillsammans med Glesbygdverket och ansvarar sedan 2003 för driften. Den innehåller information om hushållens tillgång till service och är ett viktigt instrument för såväl planering som uppföljning av insatser.

Förordningen om stöd till kommersiell service

Stöd enligt förordning (2000:284) om stöd till kommersiell service kan lämnas för att befolkningen i serviceglea områden skall ha en tillfredsställande försörjning av dagligvaror och drivmedel. Mottagare av det finansiella stödet är kommuner och näringsidkare med fasta försäljningsställen för försörjning av dagligvaror och drivmedel. Stöd kan i vissa fall även lämnas till fackhandelsservice och varubussar.

Under 2005 beviljades sammanlagt cirka 38 miljoner kronor. Den största delen av detta stöd utgörs av investeringsbidrag där 222 bidrag på sammanlagt 18,5 miljoner kronor har beviljats. Därefter följer hemsändningsbidrag som har beviljats till 131 kommuner med cirka 10,5 miljoner kronor samt servicebidrag med cirka 8,3 miljoner kronor fördelat på 86 bidrag. Investeringslån, som fram till och med den 30 juni 2005 benämndes landsbygdslån, uppgick till en miljon kronor fördelat på 5 lån.

Under 2005 minskade stödet totalt sett med cirka 8 miljoner kronor jämfört med 2004. Enligt Konsumentverkets bedömning beror detta bland

annat på minskade investeringsstöd. Under 2004 var investeringsviljan extra hög på grund av en högre aktivitetsnivå inom kompetens- och utvecklingsprogrammet Affär på landet (se följande avsnitt). Även Servicebidraget minskade betydligt mellan åren, däremot ökade hemsändningsbidraget.

Tabell 4.13 Stöd till kommersiell service fördelat på län åren 2002–2005

Miljoner kronor				
Län	2002	2003	2004	2005
Stockholm	0,1	0,3	0,5	0,8
Uppsala	0,3	0,1	0,1	0,1
Södermanland	0,4	0,4	0,5	0,5
Östergötland	1,4	0,8	0,8	1,5
Jönköping	0,4	0,4	0,9	0,6
Kronoberg	1,3	2,6	2,6	2,8
Kalmar	4,0	3,4	3,2	3,1
Skåne	0,0	0,0	0,7	0,0
Halland	0,4	0,4	0,4	0,4
Västra Götaland	1,6	1,4	1,3	1,2
Gotland	0,4	0,1	0,1	0,0
Blekinge	1,0	1,8	1,8	1,4
Örebro	1,0	1,8	2,8	1,8
Värmland	2,8	2,8	2,9	2,9
Västmanland	0,5	0,7	1,1	1,2
Dalarna	1,2	1,8	2,4	1,8
Gävleborg	1,9	1,9	2,6	1,5
Västernorrland	2,7	2,2	3,6	2,7
Jämtland	6,6	5,5	6,7	2,9
Västerbotten	3,9	2,4	4,3	4,0
Norrbottnen	5,3	6,4	6,9	7,8
Summa	37,2	37,2	46,2	38,3

Källa: Nutek

Övriga insatser

Den tidigare regeringen gav i februari 2002 Konsumentverket i uppdrag att utveckla och testa nya lösningar inom det kommersiella serviceområdet under perioden 2002–2004. Konsumentverket tilldelades 15 miljoner kronor för genomförandet. I juni 2004 förlängde den tidigare regeringen uppdraget t.o.m. 2006 och Konsumentverket tilldelades då ytterligare 5 miljoner kronor. Enligt Konsumentverkets redovisning i mars 2006 har cirka 17 av de tilldelade 20 miljoner kronorna förbrukats.

I avvaktan på att lokala utvecklingsprogram för kommersiell service skulle inrättas beslutade den tidigare regeringen i mars 2002 om en insats på 20 miljoner kronor mellan 2002 och 2004 för att på kort sikt motverka ytterligare försämringar av tillgången till kommersiell service i särskilt utsatta områden. Medlen fördelades på länsstyrelser respektive regionala självstyrelseorgan samt samverkansorganen i Kalmar och Gotlands län. Medlen skulle främst användas till åtgärder som kunde genomföras med stöd av förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service men kunde även användas för att finansiera insatser inom ramen för det nationella kompetens- och utvecklingsprogrammet Affär på landet.

Dessutom har medel från EU:s strukturfonder (mål 1, mål 2, mål 3, gemenskapsinitiativen Leader+ och Interreg), programmen för entreprenörskap och lokal utveckling samt kommunala stöd funnits med som medfinansiering vid genomförande av olika åtgärder. Förordningen (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala utvecklingspolitiken har också möjliggjort stöd inom detta område.

Uppdrag att testa och utveckla nya lösningar

Konsumentverkets uppdrag att utveckla och testa nya lösningar inom det kommersiella serviceområdet har inriktats på fyra områden. För det första har 18 lokala och regionala projekt beviljats medel med inriktning på kommunernas verktyg för ökad tillgänglighet, samordning av transporter samt servicesamordning. För det andra har villkoren för ombudsservicen på cirka 600 orter kartlagts i det Nationella multiserviceprojektet. Denna verifieringsprocess har inneburit ett ökat antal multiserviceorter i landet. För det tredje har Konsumentverket under 2005 fokuserat på Tillgänglig butik, en utbildning om ökad tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar. För det fjärde har Konsumentverket satsat på det nationella kompetens- och utvecklingsprogrammet Affär på landet. Det har finansierats med totalt 34 miljoner kronor sedan 2002. Drygt 5 miljoner kronor kommer från uppdraget att utveckla och testa nya lösningar. Cirka 17 miljoner kommer från de 20 miljoner kronor som den tidigare regeringen beviljade länsstyrelser respektive regionala självstyrelseorganen samt samverkansorganen i Kalmar och Gotlands län 2002–2004. Resterande 12 miljoner kronor kommer från EU:s struktur-

fonder (mål 1, mål 2, mål 3, och gemenskapsinitiativet Interreg), programmen för entreprenörskap och lokal utveckling, kommuner samt från projektmedel inom anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder. Den centrala medfinansieringen till Föreningen Landsbygdshandelns Främjande (FLF) har gjort det möjligt att genomföra Affär på landet i hela landet.

4.7.2 Resultat

Mål och resultatindikatorer

Målet för verksamhetsområdet Kommersiell service är en god tillgång till kommersiell service för kvinnor och män. Resultatindikatorerna är utvecklingen av tillgång till kommersiell service för kvinnor och män, antal kvinnor respektive män som finns anställda i ett företag som fått stöd enligt förordning (2000:284) om stöd till kommersiell service, antal kvinnor och män som finns på ledningsnivå på dessa arbetsställen samt kvinnor och män i styrelsen i organisationen.

Mellan 2000 och 2005 har 473 orter mist sin sista dagligvarubutik. Under samma period har det dock tillkommit service på 106 orter. Drygt 98 000 hushåll har numera mer än 10 kilometer till sin närmaste butik. I samtliga län är det en större andel män än kvinnor i denna grupp.

Partnerskapen och programarbetet har enligt Konsumentverket dock lett fram till att de samlade insatserna har inriktats på strategiskt viktiga butiker och konsekvenserna av de genomförda nedläggningarna bedöms trots allt som relativt begränsade. Närmare 35 procent av de 1 100 butiker som är sist kvar på sin ort bedöms ha låg omsättning (under 4 miljoner kronor) vilket gör att sannolikheten för fortsatta nedläggningar är stor.

Bland de företag som har erhållit stöd enligt förordning (2000:284) om stöd till kommersiell service är 69 procent av de anställda kvinnor och 31 procent män (exklusive hemsändningsbidrag som ges till kommunerna). Andel män respektive kvinnor i styrelsefunktioner kan endast tas fram för aktiebolag, vilka utgör 37 procent av de företag som fick stöd. I aktiebolagens var 43 procent av styrelsemedlemmarna kvinnor och 57 procent män. Eftersom underlaget för fördelningen av män och kvinnor i ledningsfunktion är för bristfälligt är det inte meningsfullt att redovisa det.

Uppföljning av de samlade insatserna

Våren 2006 redovisade Konsumentverket en uppföljning av arbetsformerna, dvs. partnerskap och program, samt de mest omfattande och genomgripande insatserna, dvs. stödet till kommersiell service samt kompetens- och utvecklingsprogrammet Affär på landet. De konstaterar flera positiva effekter men det finns däremot ännu en osäkerhet om hur pass långvariga effekterna är. Partnerskapen och programarbetet har lett till ökad kunskap om varandras villkor bland berörda aktörer, en gemensam bild av utvecklingsförutsättningarna och därmed en säkrare grund för beslut. Underlag från bland annat Servicedatabasen har här haft en viktig roll. Det sektorsövergripande synsättet har stärkts genom ökad delaktighet och lokal förankring. Insatserna inom Affär på landet har bidragit till att öka den samlade kunskapen om konsumenternas behov, butikernas förmåga att möta dessa behov samt potential för utveckling. Vidare har de resulterat i en starkt företagarrull hos de lanthandlare som deltagit. Insatserna har varit en effektiv insats för att bevara och utveckla servicen på orten.

Redovisningen visar vidare att de samlade insatserna har lett till att de negativa konsekvenserna för landsbygdshushållen kunnat begränsas och att landsbygdsbutiker med stor betydelse för varuförsörjningen har överlevt. Färre än en tiondel av de butiker som har varit föremål för insatser hade år 2005 upphört med verksamheten samtidigt som nästan en tredjedel av jämförbara butiker utan insatser hade lagts ned. En utgångspunkt för framtida arbete bör enligt Konsumentverket vara att nuvarande insatser bör breddas i syfte att öka samordningen mellan kommersiell och offentlig service, där så är ändamålsenligt.

4.8 Statliga insatser för vissa lokala arbetsmarknadsregioner med anledning av försvaromställningen

Till grund för en långsiktig hållbar regional utveckling i de lokala arbetsmarknadsregioner som berörs mest av försvaromställningen ligger det regionala utvecklingsarbetet för att främja ökad konkurrenskraft, sysselsättning och hållbar tillväxt.

I den av riksdagen beslutade propositionen Vårt framtida försvar (prop. 2004/05:05, bet. 2004/05:FöU5, rskr. 2004/05:143) aviserade den tidigare regeringen en rad åtgärder för de regioner som berörs mest av förändringarna inom Försvarsmaktens grundorganisation, dvs. Östersund, Arvidsjaur, Karlstad/Kristinehamn och Gotland.

Medel för regionalt utvecklingsarbete

Den tidigare regeringen gav i september 2004 landshövdingarna vid länsstyrelserna i Norrbottens, Jämtlands, Värmlands och Gotlands län i uppdrag att föreslå lämpliga – lokala, regionala och nationella – åtgärder för ökad konkurrenskraft, hållbar tillväxt och sysselsättning i respektive lokal arbetsmarknadsregion. Delrapporter med redovisningar över det arbete som hittills bedrivits har överlämnats till den tidigare regeringen i februari 2005. Slutrapporter från landshövdingarna inkom i december 2005.

Den tidigare regeringen fattade beslut i december 2005 om utvecklingsmedel till respektive region. Gotland och Karlstad/Kristinehamn fick 30 miljoner kronor vardera, Östersund 50 miljoner kronor och Arvidsjaur 10 miljoner kronor.

Den tidigare regeringen fattade beslut i juni 2006 om ytterligare utvecklingsmedel till respektive region. Gotland och Karlstad/Kristinehamn fick 20 miljoner kronor vardera, Östersund 33 miljoner kronor och Arvidsjaur 7 miljoner kronor.

Beslut om lokaliseringar

Den tidigare regeringen har fattat beslut om betydande lokaliseringar av statlig verksamhet till regionerna Östersund, Arvidsjaur, Karlstad/Kristinehamn och Gotland.

Kostnaderna för omlokaliseringarna skiljer sig åt mellan de olika myndigheterna, liksom deras ekonomiska situation. Regeringen bedömer att den totala kostnaden för myndigheterna, t.ex. lokal-, löne- och flyttkostnader, kan bedömas först efter genomförda omlokaliseringar.

Regeringen avser att, med anledning av de beslutade lokaliseringarna, noga följa utvecklingen av myndigheternas ekonomiska situation, så att verksamheterna långsiktigt kan fungera med bibehållen kvalitet. Regeringen avser vidare under

2007, som tidigare aviserats, fortsätta att kompensera flertalet myndigheter för den engångspremie som en särskild pensionsersättning medför.

Den tidigare regeringen inrättade en särskild omställningsorganisation i form av en kommitté med uppgift att ta hand om den personal som väljer att inte flytta med. Kommittén finansieras av det under utgiftsområde 19 Regional utveckling fram t.o.m. 2006 uppförda anslaget 33:6 Insatser med anledning av försvarsomställningen.

Tabell 4.14 Den tidigare regeringen har fattat följande beslut om lokaliseringar till Östersund

Myndighet	Antal årsarbetstillfällen (ca)	Etablering påbörjas
Arbetslivsinstitutet	30	2005
Arbetsmarknadsverket	200	2007
Statens folkhälsoinstitut	150	2005
Försvarets materielverk	100	2007
Försäkringskassan	360	2006
ITPS	10	2005
Kronofogdemyndigheten/Skatteverket	115	2006
Kriminalvården	100	2007
Naturvårdsverket	60	2006
Nutek	38	2006
Statens institut för kommunikationsanalys	31	2007
Summa	ca. 1 194	

Tabell 4.15 Den tidigare regeringen har fattat följande beslut om lokaliseringar till Arvidsjaur

Myndighet	Antal årsarbetstillfällen (ca)	Etablering påbörjas
Arbetsmarknadsverket	60	2006
Försäkringskassan	40	2006
Kriminalvården	20	2007
Summa	ca. 120	

Tabell 4.16 Den tidigare regeringen har fattat följande beslut om lokaliseringar till Karlstad/Kristinehamn

Myndighet	Antal årsarbetstillfällen (ca)	Etablering påbörjas
Arbetsmarknadsverket (Kristinehamn)	90	2006
Elsäkerhetsverket (Kristinehamn)	24	2006
Inst. för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete. (Karlstad)	15	2006
Konsumentverket (Karlstad)	160	2006
Räddningsverket (Kristinehamn)	100	2006
Räddningsverket BEX (Karlstad)	20	2006
Statens institutionsstyrelse (Kristinehamn)	130	2007
Summa	ca. 539	

Tabell 4.17 Den tidigare regeringen har fattat följande beslut om lokaliseringar till Gotland

Myndighet	Antal årsarbetstillfällen (ca)	Etablering påbörjas
Arbetslivsinstitutet	15	2005
CSN	25	2006
Försäkringskassan	100	2006
Internationella programkontoret för utbildningsområdet	16	2007
Kronofogdemyndigheten	55	2006
Riksantikvarieämbetet	140	2007
Riksutställningar	70	2006
Sida	56	2007
Summa	ca. 465	

Utöver ovanstående lokaliseringar genereras arbetstillfällen under 2006–2007 genom beslut och aktiviteter i statligt ägda bolag.

ALMI Företagspartner AB har under 2005 lokaliserat 21 årsarbetstillfällen till Östersund.

Den tidigare regeringen har i april 2006 uppdragit åt Sida att lokalisera motsvarande 56 års-

arbetstillfällena till Gotland. Sida uppdras att omlokalisera 30 årsarbetstillfällena från den befintliga verksamheten i Stockholm samt finansiera 26 nya årsarbetstillfällena. Härutöver möjliggör Sida finansiering av fyra befintliga tjänster vid den verksamhet som Internationella programkontoret för utbildningsområdet skall omlokalisera till Gotland. Den tidigare regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2006 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan medel för en utvidgning av verksamheten inom Sidas Östersjöenhet till att även omfatta handläggning av ett stipendieprogram riktat mot framtida ledare i Öst samt en ökning och överföring från Svenska institutet av det så kallade Visbyprogrammet inom utbildningsområdet. Det utvidgade mandatet för Östersjöenheten förväntas omfatta ytterligare sju tjänster utöver de 20 som redan öronmärkts för enheten. Regeringen avser att återkomma i frågan.

Internationella programkontoret för utbildningsområdet skall enligt den tidigare regeringens beslut i april 2006 lokalisera totalt 16 tjänster till Gotland.

I riksdagsbeslutet om försvaret den 16 december 2004 (bet. 2004/05:FöU5, rskr. 2004/05:143) framhålls bl.a. att för att säkra en civil utveckling och militär närvaro i Arvidsjaur de kommande åren skall ett centrum för test- och övningsverksamhet i subarktisk miljö utvecklas. Det skall bestå av en civil och en militär del. Den tidigare regeringen gav därför i juni 2005 en särskild utredare i uppdrag att överväga och föreslå lämpliga åtgärder för att utveckla ett centrum för den civila test- och övningsverksamheten i subarktisk miljö i Arvidsjaur. Delrapport har inkommit till den tidigare regeringen i februari 2005 och slutredovisning har skett i juli 2006. Utredningen är för närvarande ute på remiss till december 2006 och regeringen avser återkomma.

4.9 Insatser utanför politikområdet (utgiftsområde 19 Regional utveckling)

Det är inte enbart åtgärder inom ramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling som varit avgörande för den regionala utvecklingen och möjligheterna att uppfylla målet för politikområdet. Regionala hänsynstaganden inom andra

politikområden har varit av minst lika stor betydelse för den regionala utvecklingen. Detta gäller särskilt åtgärder inom följande politikområden: Näringspolitik, Arbetsmarknadspolitik, Utbildningspolitik, Transportpolitik, de delar av Forskningspolitiken som avser utveckling av innovationssystem, Landsbygds politik, politikområdena inom de areella näringarna, Kulturpolitik, Miljöpolitik, politikområde IT, elektronisk kommunikation och post, Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande, Storstadspolitik, Konsumentpolitik, Integrationspolitik och Regional samhällsorganisation. Dessa insatser redovisas inom ramen för respektive politikområde.

4.10 Analys och slutsatser

De viktigaste resultaten av insatserna inom verksamhetsområdena

Programlagt regionalt utvecklingsarbete

I 13 av länen finns för närvarande antagna regionala utvecklingsprogram och övriga län avser att ta fram program under perioden 2006–2008. I flertalet län har framtagandet av programmen skett med ett omfattande förankringsarbete.

Tillväxtorienteringen i de regionala tillväxtprogrammen är hög och tillväxtfrågorna har fått ett ökat utrymme i det regionala utvecklingsarbetet.

Integreringen av ett kontinuerligt lärande har förstärkts under de två år som RTP har genomförts. Detta innebär en förstärkning av länens förmåga att formulera prioriteringar samt fatta beslut som leder till en hållbar tillväxt. Graden av samfinansiering av insatser inom RTP är hög och ökar. Denna samordning av insatser skapar bättre förutsättningar för länens hållbara tillväxtarbete.

En av de främsta utmaningarna är att stärka den vertikala sektorssamordningen mellan regional och nationell nivå.

I propositionen 2001/02:4 En politik för tillväxt och livskraft i hela landet presenterade den tidigare regeringen ett stort antal program inom olika strategiskt viktiga områden. Samtliga program har nu slutredovisats till den tidigare regeringen.

De två särskilda delegationerna som skulle bidra till att långsiktigt stärka utvecklingen inom

de mest utsatta lokala arbetsmarknadsregionerna i norra Sveriges inland respektive delar av Bergslagen, Värmland och Dalsland avslutade sitt arbete i december 2004. Delegationernas arbete har bl.a. bidragit till att stärka kommunernas arbete i olika typer av utvecklings- och näringslivsfrågor.

Programmet för att öka användningen av modern informationsteknik i företag lokaliserade inom stödområde A avslutades 2005. Insatser inom programmet har bidragit till att motivera och underlätta för de deltagande företagen att utifrån sina specifika behov tillämpa IT som ett verktyg för affärsutveckling.

Kapitalförsörjning

En av flera viktiga förutsättningar för utveckling av företag är möjligheten att finansiera utvecklingsinsatser i olika former och skeenden. Regeringens kapitalförsörjning skall komplettera den reguljära kapitalförsörjningen på ett sådant sätt att den inte konkurrerar med den privata marknaden och den stärker utvecklingen av företagande, entreprenörskap och innovationer. De strukturella förutsättningarna och behov för utveckling av företagande, entreprenörskap och innovationer varierar över landet och över tiden. Det kan finnas ett för litet utbud av kapital till små och medelstora företag i vissa delar av landet.

För att företag i alla delar av landet skall få förbättrade möjligheter till finansiering kompletterar staten marknadens utbud bl.a. genom Stiftelsen Norrlandsfondens och ALMI Företagspartner AB:s låneverksamheter samt de regionala företagsstöden.

Glesbygdsverket har på uppdrag av den tidigare regeringen genomfört en studie om småföretag i gles- och landsbygder och deras möjligheter för tillväxt. Glesbygdsverket rapporterade uppdraget till den tidigare regeringen (Näringsdepartementet) i maj 2006. Glesbygdsverket konstaterar att företagandets villkor skiljer sig mer mellan olika delar av Sverige än mellan landsbygds- och tätortsområden. Landsbygderna i södra Sverige är relativt väl integrerade med arbetsmarknaderna i tätorterna, vilket inte är fallet i norra Sverige.

Glesbygdsverkets rapport belyser enligt regeringen behovet av fortsatt analys av området.

Kommersiell service

Serviceutgången är en av de faktorer som är viktig för att skapa en miljö där det är attraktivt att

starta och driva företag. Den tidigare regeringen har genomfört en rad insatser för att stärka företaget som tillhandahåller den kommersiella servicen.

Konsumentverkets utvärderingar har visat att partnerskapen och programarbetet har lett till en gemensam bild av utvecklingsförutsättningarna och ökad kunskap om varandras villkor hos berörda aktörer. I arbetet ingår flera kommersiella aktörer bl.a. Ica, Axfood, Coop, Posten och bensinhandlarna. Därmed får man en säkrare grund för beslut om hur man ska stödja landsbygdshandlarna att utveckla sina företag. Det sektorsövergripande synsättet har stärkts genom ökad delaktighet och lokal förankring. Satsningarna på kompetens- och utvecklingsprogrammet Affär på landet har stärkt lanthandlarna i deras företagarroll. Konsumentverkets bedömning är att de samlade insatserna har lett till att de negativa konsekvenserna för landsbygdshus-hållen har kunnat begränsas och att landsbygdshandlarna med stor betydelse för varuförsörjningen har överlevt.

Regeringens arbete för ett bättre företagsklimat kommer att avsevärt förbättra förutsättningarna för en god kommersiell service i hela landet.

Den lokala och regionala miljöns betydelse för näringslivets utveckling

Samtidigt som tjänste- och varumarknaderna internationaliseras och centrala produktionsresurser är fortsatt lätttröliga är den lokala och regionala miljön viktig för företagens konkurrenskraft. En förklaring är att företags innovationsförmåga ökar om kunskapsöverföring och samspel med andra företag och organisationer i den lokala miljön kommer till stånd.

Förutsättningarna för att åstadkomma väl fungerande lokala arbetsmarknadsregioner för kvinnor och män varierar över landet. Det finns ett positivt samband mellan regioners ekonomiska utveckling och grundläggande strukturella förhållanden såsom folkmängd, möjligheter till transporter och andra former av kommunikationer, närhet till utbildning och forskning samt naturmiljöer, kultur och kulturarv. Lokala arbetsmarknadsregioner med likartade strukturella förutsättningar utvecklas dock olika. Orsaken till detta är bl.a. skillnader i lokal dynamik, det vill säga i faktorer som bidrar till ett högt nyfö-

retagande, innovationsförmåga, flexibilitet, ett väl utvecklat kulturutbud och ständigt förnyat lärande.

Utvecklingen i Sveriges regioner

Den regionala befolkningsutvecklingen har följt relativt stabila mönster sedan 1950-talet. Befolkningen i storstadsregioner och universitets- och högskoleregioner har ökat kraftigt medan den minskat i mindre lokala arbetsmarknadsregioner. Det långsiktiga mönstret väntas enligt Långtidsutredningen (Lu 2003/04 Bilaga 3) bestå även under de kommande 20 åren.

För att följa utvecklingen i landets regioner används indikatorerna regional lönesumma för kvinnor och män för alla sysselsatta respektive andelen kvinnliga och manliga förvärvsarbetande i åldern 20–64 år, uppdelat på funktionella analysregioner (FA-regioner). För att möjliggöra jämförelser mellan olika regioner delas FA-regionerna in i regionfamiljer enligt Nutek:s definition som baseras på produktionsförutsättningar. Uppgifterna är inhämtade från Nutek.

Den totala lönesumman i riket har i genomsnitt ökat med 8,4 procent under perioden 2001–2004 (observera att uppgifterna avseende lönesumma inte är jämförbara med budgetpropositionen för 2006, utgiftsområde 19 Regional utveckling). Ökningen av lönesumman var störst, 10,1 procent, i regionfamiljen Mindre regioncentra. Lägst ökning hade Storstadsregionerna med 7,2 procent.

I riket, liksom i alla regionfamiljer, var kvinnors lönesumma per sysselsatt lägre än männens 2004. Ökningen av lönesumman mellan 2001 och 2004 var dock betydligt högre bland kvinnor än bland män i samtliga regionfamiljer. Samtidigt var spridningen, skillnaden mellan de högsta och lägsta nivåerna, mellan regionfamiljerna betydligt större för män än för kvinnor.

Andelen förvärvsarbetande, förvärvsintensiteten i riket för 20–64 åringar, uppgick till 75,8 procent 2004, vilket är 0,1 procentenheter högre än 2001 och 0,7 procentenheter högre än 2003. En könsmissig skillnad är tydlig. Under 2004 var den kvinnliga förvärvsintensiteten 73,8 procent och den manliga 77,7 procent. Förvärvsintensiteten var oförändrad både för män och för kvinnor när 2004 jämförs med 2001.

Det finns klara regionala skillnader i förvärvsintensitet mellan landets FA-regioner. Andelen

förvärvsarbetande 2004 var överlag högst i Mindre regioncentra, 78,7 procent, och lägst i Småregioner med offentlig sysselsättning, 74,0 procent. Under perioden 2001–2004 ökade förvärvsintensiteten i samtliga regionfamiljer utom i Storstadsregionerna. Det gäller både för män och för kvinnor. Den starkaste utvecklingen hade Småregioner med offentlig sysselsättning, en ökning med 4,2 procent. Skillnaden mellan de enskilda FA-regionerna som har högst respektive lägst förvärvsintensitet, var större för män än för kvinnor.

Omvandlingen av näringslivet har inneburit att produktionen blivit allt mer kunskapsintensiv och behovet av flexibilitet ökat. Detta återspeglas bl.a. i att behovet av resurser, framför allt arbetskraft, blivit allt mer specialiserad. Svårigheter i matchning mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft kan medföra att det i en region kan finnas både arbetskraftsbrist och arbetslöshet. Tillräckligt hög rörlighet både mellan yrken och mellan regioner blir därmed en viktig beståndsdel för att skapa väl fungerande lokala arbetsmarknadsregioner för kvinnor och män i alla delar av landet. Flyttningarna ökade under 1990-talet till följd av framför allt utbyggnaden av den högre utbildningen. Andelen av dem som flyttar på grund av arbetsrelaterade motiv har däremot minskat. I stället går utvecklingen mot ökad pendling, både för kvinnor och för män, vilket också återspeglas i att antalet lokala arbetsmarknadsregioner minskar.

Det finns betydande skillnader mellan olika FA-regioner även när det gäller nyföretagandet 2004. Om antalet nya företag relateras till befolkningens storlek har Storstadsregionerna det högsta nyföretagandet. I topp låg Stockholm med 10,4 nya företag per tusen invånare. Motsvarande andel för riket som helhet var 7,2. Övriga regiontyper (ej Storstadsregioner) hade en genomsnittlig etableringsgrad på omkring fem nya företag per tusen invånare.

Även om vi ser till förnyelsefaktorn, det vill säga antalet nya företag i relation till antalet befintliga företag, är de regionala skillnaderna tydliga. Återigen framstår Storstadsregionerna som mest dynamiska. Förnyelsefaktorn var mellan åtta och nio procent i Storstadsregionerna 2004. Övriga regionfamiljer hade en förnyelsefaktor på omkring sex procent med undantag av större regioncentra, vilka låg något högre. Det finns inga tydliga skillnader mellan norra och södra Sverige,

om vi bortser från de höga nivåerna i storstäderna.

Regeringens slutsatser

Medlen inom utgiftsområde 19 Regional utveckling fungerar ofta som katalysatorer och leder till att kompletterande åtgärder kan komma till stånd. Åtgärder som finansieras inom utgiftsområdet stödjer därför ofta samordnade processer och medför att investeringar kommer till stånd även inom andra samhällssektorer.

Medlen inom utgiftsområdet kan, på grund av deras jämförelsevis ringa omfattning, endast delvis påverka utvecklingen i landets lokala arbetsmarknadsregioner, om dessa inte används i samverkan med övriga offentliga och privata resurser.

Eftersom det inte i första hand är enskilda åtgärder inom utgiftsområdet, som är avgörande för den regionala utvecklingen, bör fortsätta insatser inom flertalet politikområden och utgiftsområden samordnas. Särskilt goda kommunikationer och ett gott företagsklimat är av avgörande betydelse för den regionala utvecklingen.

Lönesummor för kvinnor och män utvecklas olika i olika delar av landet, trots i många avseenden likvärdiga förutsättningar. Detsamma gäller förvärvsfrekvens för kvinnor och män. Därför är det viktigt att fortsätta med att stärka arbetet med att påverka de strukturella förutsättningarna för en hållbar regional utveckling.

4.11 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelse utan invändning till Glesbygdsverket, dvs. Riksrevisionen har bedömt att årsredovisningen för räkenskapsåret 2005 i allt väsentligt är rättvisande.

I Riksrevisionens rapport Fokus på hållbar tillväxt? (RiR 2005:28) har Riksrevisionen granskat statens stöd till regional projektverksamhet. Enligt Riksrevisionen går uppskattningsvis över 80 procent av beviljade medel till projekt med en hög eller viss fokusering på ekonomisk tillväxt.

I granskningen har Riksrevisionen ställt tre frågor:

- Är projektverksamheten fokuserad på att uppfylla målen om hållbar tillväxt?
- I vilken omfattning är näringslivet involverat i projekten?
- Hur kan kunskapen om den regionala projektverksamheten öka?

Vidare har Revisionen frågat sig om verksamheten egentligen bedrivs i programform.

Riksrevisionen anser att det finns skäl för regeringen att överväga att se över utformningen av den regionala projektverksamheten. Enligt Riksrevisionens rekommendationer kan effektiviteten och måluppfyllelsen öka om regeringen säkerställer att utvärderingar genomförs för att skapa ökad transparens i beslutsfattandet och en tydligare inriktning mot hållbar tillväxt. Dessutom rekommenderas regeringen att ta initiativ till att projekten blir färre och större samt att ge en myndighet i uppdrag att löpande bedriva kontroll av att reglerna efterlevs.

Den tidigare regeringens bedömning var att Riksrevisionens rekommendationer i stort ligger i linje med det arbete som bedrivs för att utveckla den regionala projektverksamheten. Den regionala projektverksamheten är en viktig medfinansiering till de regionala tillväxtprogrammen och EU:s strukturfondsprogram. I princip samtliga medel som beviljats för regional projektverksamhet ingår i de regionala tillväxtprogrammen och EG:s strukturfondsprogram och resultatredovisas i dessa sammanhang.

På den tidigare regeringens uppdrag redovisade ITPS i juni 2004 förslag på hur politikområdet bör följas upp och utvärderas. De föreslog bl.a. att programlagda utvecklingsprojekt bör utvärderas av de regionala aktörerna och då främst genom generella och processnära uppföljningar och utvärderingar. Det finns enligt ITPS sannolikt en stor spännvidd i hur dessa uppföljningar och utvärderingar bör läggas upp. I några fall är det möjligt med effektutvärderingar, i de allra flesta fall är det svårt att åstadkomma annat än uppföljningar av processer.

Enligt den tidigare regeringen krävs det nya angreppssätt när det gäller att följa upp och utvärdera projektverksamheten. Med tanke på projektverksamhetens sektorsövergripande karaktär kan detta åstadkommas inom ramen för en förbättrad modell för uppföljning och utvärdering av Regional utvecklingspolitik som ett tvärsektorielt område. Statskontoret fick därför i mars 2006 i uppdrag av den tidigare regeringen att ta fram ett kunskapsunderlag angående sek-

torsövergripande utvärderingsmetoder. Uppdraget skall slutredovisas i mars 2007.

Regeringen kommer att överväga Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer. Regeringen har för avsikt att därefter återkomma till riksdagen om lämpliga åtgärder inom det aktuella området.

4.12 Politikens inriktning

Alla delar av landet skall bidra till Sveriges tillväxt och hållbara utveckling. Den regionala utvecklingspolitiken är inriktad mot att skapa tillväxt, en hållbar utveckling och en god service-nivå för kvinnor och män i alla delar av landet. Politikens roll handlar främst om att förutse och förebygga strukturproblem samt att skapa förutsättningar för regional tillväxt och konkurrenskraft.

Den långsiktiga tillväxten och välfärden behöver stärkas, inte minst med hänsyn till Sveriges demografiska utveckling. Åtgärderna inom politikområdet skall ha starkt och tydligt fokus på en långsiktigt hållbar utveckling, vilket skall genomsyra allt utvecklingsarbete.

En viktig uppgift för regeringen är att skapa förutsättningar för och ta tillvara den utvecklingskraft som finns på svensk landsbygd. Regeringen kommer att utarbeta en nationell strategi för att stärka utvecklingskraften på landsbygden.

Sveriges samlade nationella tillväxt är beroende av den tillväxt som skapas lokalt och regionalt. Konkurrenskraftiga regioner och individer är en förutsättning för ett konkurrenskraftigt Sverige. Desto fler regioner som har en stark och expansiv ekonomi, desto bättre för hela Sverige. Fler ekonomiskt starka regioner gynnar tillväxten även i Sveriges svagare regioner.

Trots att de regionala förutsättningarna för utveckling i Sverige är mycket olika är de regionala skillnaderna i levnadsstandard relativt sett små i ett europeiskt perspektiv. De senaste årens utveckling visar emellertid att skillnaderna mellan svenska regioner ökar och Sveriges framtida utmaning, inom detta område, är att skapa förutsättningar för att alla regioner skall kunna utnyttja sin potential för hållbar tillväxt.

Tillväxten skapas på lokal och regional nivå, av människor i företag. Statens viktigaste roll är att skapa goda förutsättningar för en hållbar regio-

nal utveckling. Statens roll måste bli tydligare och samarbetet mellan myndigheter och lokala och regionala företrädare måste förbättras. I detta sammanhang bör den tvärsektoriella styrningen vidare utvecklas för att åstadkomma en mer effektiv användning av statliga resurser och ge företag och människor i alla delar av landet möjligheter att växa och utvecklas av egen kraft. Staten skall vidare uppmuntra till samarbete, men även till konkurrens, som viktiga drivkrafter för framväxt av kreativa miljöer och dynamiska regioner.

Regionalt och lokalt inflytande över beslut ger tillväxt

Eftersom förutsättningarna för regional utveckling är olika i landets olika delar är ett tydligt regionalt och lokalt inflytande över utvecklingsarbetet nödvändigt. En hållbar nationell tillväxt är beroende av att alla landets regioner utvecklas väl, utifrån sina förutsättningar. Det är vidare viktigt att en långtgående samverkan mellan människor, företag, kommuner och myndigheter kommer till stånd.

Varje region skall ges ansvar och befogenheter som innebär möjligheter att växa utifrån sina egna förutsättningar. Kvinnor och män och företag kan bättre arbeta för att bli framgångsrika och ta tillvara utvecklingskraft och dynamik där de lever och verkar om tillväxtpolitiken anpassas till regionala förutsättningar. Näringslivet, lärosäten och politiker i kommunen och regionen kan då lättare arbeta tillsammans för att utveckla de gemensamma kompetenser som krävs för att klara sig i den globala konkurrensen. Regeringen avser att i detta sammanhang se över hur en bättre användning av resurser kan möjliggöras inom de regionala tillväxtprogrammen.

En politik för tillväxt i hela landet måste ges en tydligare fokus på tillväxt. Politiska insatser som inte i första hand främjar näringslivets långsiktiga hållbarhet skall avvecklas. Det lokala och regionala inflytandet över hur statliga medel används i regionalt utvecklingspolitiska sammanhang måste öka. Förvaltningspolitiskt ineffektiva myndighetsstrukturer och onödigt centralstyrning skall motverkas. Regionala företrädare bör också i större utsträckning ansvara för de regionala utvecklingsmedel länsstyrelserna, Nutek m.fl. idag förfogar över. Ett starkt inflytande bör ges regionala företrädare avseende användningen av medel från EU:s strukturfonder. Vidare bör en stor andel av projekten bedrivas av andra än

offentliga aktörer. Ett ökat lokalt och regionalt inflytande över transportsystemet är också eftersträvansvärt. Staten måste vidare ta sitt ansvar för väl fungerande kommunikationer över hela landet.

Så skapas konkurrenskraftiga regioner

Den regionala utvecklingspolitiken utgår från lokala arbetsmarknadsregioners funktionssätt för att skapa strukturella förutsättningar i såväl gles- och landsbygd, små och medelstora städer som i storstadsområden. Tätorter och gles- och landsbygd ses som sammanlänkade områden. Storstadsområdenas hållbara tillväxt främjas genom insatser inom såväl den regionala utvecklingspolitiken som den nationella storstadspolitiken.

Universitet och högskolor, som kan fungera som kraftcentra för förnyelse och dynamik, är viktiga för att främja den regionala utvecklingen. Utvecklingen av infrastrukturen för vuxnas lärande har inneburit ökad tillgänglighet beträffande lärande och kompetensutveckling. Detta är en följd av ökat och fördjupat samarbete mellan olika utbildningsformer samt mellan aktörer och intressenter från flera politikområden. Genom väl utbyggda kommunikationer, såväl IT-infrastruktur som tillgång till infrastruktur i vid bemärkelse, ökar också kvinnors och mäns möjligheter att bo, arbeta och studera på olika platser.

I budgetpropositionen för utgiftsområde 24 Näringsliv framgår det att regeringen avser att vidta en stor mängd åtgärder för att främja utvecklingen av bl.a. fler och växande företag. Dessa åtgärder kommer att vara av stor betydelse för att främja den regionala tillväxten. Därför är det viktigt att även den regionala utvecklingspolitiken skapar förutsättningar för bättre entreprenörsklimat och bättre villkor för företag.

Befolkningsförändringar, omvandlingen inom livsmedelssektorn samt människors förändrade köpvanor kommer att kräva fortsatta insatser på serviceområdet. Bland annat genom olika insatser för att stärka butiker med stor betydelse för varuförsörjningen men även genom att utveckla nya lösningar för att möta framtida behov och utmaningar. Partnerskapen och programarbetet har lett till ökad kunskap om berörda aktörers villkor, en gemensam bild av utvecklingsförutsättningarna och därigenom en säkrare grund för beslut. En utgångspunkt för framtida arbete bör vara att nuvarande insatser breddas i syfte att öka

samordningen mellan kommersiell och offentlig service där så är ändamålsenligt.

Det är viktigt att de statliga myndigheternas lokalisering får en större spridning över landet. Det handlar primärt om att noga pröva om nya myndigheter kan lokaliseras utanför storstäderna, i första hand till länscentra. En utgångspunkt är att myndigheterna skall kunna utföra sina arbetsuppgifter effektivt.

Regeringen kommer noga att analysera utvärderingar och bl.a. lägga dem till grund för en översyn av hela den regionala utvecklingspolitiken.

Den tidigare regeringen har i juni 2006 fattat beslut om en nationell strategi för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007–2013. Regeringen avser att återkomma med överväganden rörande prioriteringar och riktlinjer i den nationella strategin.

4.13 EG:s samtliga strukturfonder

Europeiska unionens sammanhållningspolitik har som mål att bidra till ekonomisk och social sammanhållning inom EU. Den syftar till att minska regionala skillnader och ojämlikhet mellan människor.

Näringsdepartementet har en samordningsroll avseende EG:s strukturfonder och det svenska genomförandet av EG:s strukturfondsprogram. I det följande lämnas en översiktlig finansiell redovisning för dessa samt en översikt över programperioden 2007–2013. Ytterligare och mer detaljerad information lämnas under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad, 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar samt i avsnitt 4.5 under utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Programperioden 2000–2006

För programperioden 2000–2006, har Sverige tilldelats cirka 20 miljarder kronor, inklusive resultatreserven som fördelades under 2004, från EG:s fyra strukturfonder. Strukturfondsprogrammen omfattar under perioden totalt cirka 60 miljarder kronor inklusive nationell offentlig medfinansiering och privat medfinansiering.

Nedan redovisas medelsfördelningen från strukturfonderna mellan de olika programmen samt beslut och utbetalningar. För Interregpro-

grammen redovisas den totala tilldelningen EU-medel per program, dvs. även andra länders andel. De Interregprogram som redovisas på statsbudgeten är Kvarken-Mittskandia, Öresund och Sverige-Norge.

Den valutakurs som skall användas vid beräkning av de finansiella ramarna för programperioden 2000–2006 styrs av förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder. Den tidigare regeringen har genom en ändring av förordningen i december 2005 höjt den angivna valutakursen från 8 kronor och 60 öre till 9 kronor.

Tabell 4.18 Vissa uppgifter om EG:s strukturfonder perioden 2000–2006

Målområde resp. gemenskapsinitiativ	Tilldelade EU-medel (ram) (mnkr)	Beslutade medel t.o.m. april 2006 (% av ram)	Utbetalade medel t.o.m. april 2006 (% av ram)
Mål 1	7 004	98	70
Mål 2	3 960	94	70
Mål 3	7 020	91	63
Fiskeåtgärder utanför Mål 1	532	58	62
Interreg IIIA	779	94	51
Equal	790	96	53
LEADER+	371	77	50
Urban	48	94	60
Summa	20 504	93	66
Program som redovisas utanför statsbudgeten			
Interreg IIIA	501	69	38
Interreg IIIB	2 457	75	38
Summa	2 958	74	38
Totalt	23 462	91	62

Anm: Omräkningskurs från euro – 9 kronor, dvs. det ökade återflödet som ändringen av valutakursen från 8,60 till 9 kronor medför är påfört ramarna.
Källa: Nutek

Programperioden 2007–2013

Förhandlingarna om Europeiska unionens sammanhållningspolitik 2007–2013

Förhandlingar om Europeiska kommissionens förslag till långtidsbudget och en reformerad sammanhållningspolitik för perioden 2007–2013 och dess förslag till fem rådsförordningar, avslutades under sommaren 2006.

De totala medlen för sammanhållningspolitiken 2007–2013 kommer att uppgå till cirka 308 miljarder euro i 2004 års penningvärde. För de nya medlemsstaterna, inklusive Bulgarien och

Rumänien, beräknas tilldelningen att uppgå till cirka 160 miljarder euro.

Med utgångspunkt i sammanhållningspolitikens mål, den reviderade Lissabonstrategins prioriteringar och behovet av en tematisk och territoriell inriktning har tre mål fastställts av EU för sammanhållningspolitiken; *Konvergens, Regional konkurrenskraft och sysselsättning samt Territoriellt samarbete*. Samtliga regioner i Sverige kommer under perioden att tilldelas medel för insatser inom det andra målet Regional konkurrenskraft och sysselsättning samt under det tredje målet, Territoriellt samarbete.

Målet *Regional konkurrenskraft och sysselsättning* (som ersätter nuvarande mål 2 och mål 3) syftar till att förutse och främja ekonomiska förändringar genom ett begränsat antal prioriteringar under rubrikerna innovation och kunskapsamhälle, tillgänglighet, miljö och riskförebyggande samt fler och bättre jobb. Målet kommer att delfinansieras av de två strukturfonderna; Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden.

Målet *Territoriellt samarbete* kommer att medfinansieras av den Europeiska regionala utvecklingsfonden och är en vidareutveckling av det s.k. gemenskapsinitiativet Interreg. Syftet är att främja ökad integration och samarbete mellan regioner för att bidra till utveckling av EU:s regioner. Genomförandet kommer att ske genom tre programtyper: gränsöverskridande, transnationella och interregionala program. Det transnationella programmet för Östersjön kommer att omfatta hela Sverige medan övriga program kommer att vara regionalt avgränsade.

Tilldelningen till Sverige från strukturfonderna beräknas till cirka 1 700 miljoner euro eller cirka 15 miljarder kronor beräknat efter en kurs motsvarande 9 kronor. I detta belopp ingår särskilda medel för de glest befolkade områdena med cirka 2 miljarder kronor och för Territoriellt samarbete med cirka 2 miljarder kronor. Under programperioden 2007–2013 är Jordbruksfonden och Fonden för fiskets utveckling inte längre strukturfonder varför medel från dessa inte är inkluderade.

För att uppnå en ökad effektivitet för sammanhållningspolitiken inom EU behövs en tydligare koncentration av insatser med syfte att uppfylla målen i Lissabonstrategin. Ett sätt att säkerställa detta är att mellan 60 och 75 procent av strukturfondsmedlen i EU-15 under programperioden skall öronmärkas i strukturfonds-

programmen för insatser som är relaterade till Lissabonmålen. Den europeiska sammanhållningspolitiken skall även präglas av ett decentraliserat genomförande, med utgångspunkt i lokala, regionala och nationella strategier. Ett effektivt genomförande av politiken är vidare beroende av ett nära samarbete i ett brett partnerskap av aktörer i planering och genomförande av programmen samt ett ökat samspel mellan lokal, regional, nationell och europeisk nivå.

Ett led i att stärka den strategiska ansatsen är införandet av europeiska strategiska riktlinjer för sammanhållning. Strukturfondsförordningarna utgör det regelverk som ligger till grund för innehållet i de europeiska strategiska riktlinjerna och anger vilka insatser som är möjliga i medlemsstaterna. Riktlinjerna skall bidra till att insatser i unionens regioner koncentreras dit behoven är störst för att skapa ett europeiskt mervärde samt att strukturfonderna på ett tydligare sätt skall bidra till att uppfylla målen i Lissabonstrategin. De skall även öka samstämmigheten mellan EU:s mål och nationella, regionala och lokala strategier. Riktlinjerna utgör ett flexibelt ramverk som är vägledande för medlemsstater och regioner vid utformningen av nationella och regionala program. Riktlinjerna omfattar samtliga tre mål för EU:s sammanhållningspolitik och pekar ut tre övergripande prioriteringar för sammanhållning under perioden 2007–2013.

En av sammanhållningspolitikens främsta styrkor ligger i dess möjlighet att anpassa insatser till särskilda geografiska förutsättningar. Territoriell sammanhållning kompletterar ekonomisk och social sammanhållning, med målet att åstadkomma en balanserad utveckling genom att reducera skillnader i utveckling, och ger sektorspolitiken en geografisk dimension.

Som ett led i att stärka den strategiska inriktningen av EU:s sammanhållningspolitik skall medlemsstaterna utarbeta nationella strategiska referensramar. Den tidigare regeringen har därför i juni 2006 beslutat om en nationell strategi för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007–2013. En nationell strategi skall ligga till grund för genomförandet av EG:s strukturfundsprogram i Sverige.

EG:s strukturfundsprogram perioden 2007–2013 Regionala strukturfundsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning

Den tidigare regeringen gav i juni 2006 länsstyrelserna i Norrbottens, Jämtlands, Gävleborgs, Örebro, Jönköpings och Stockholms län i uppdrag, samt erbjöd Skåne läns landsting och Västra Götalands läns landsting, att samordna framtagandet av förslag till åtta regionala strukturfundsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning. Följande program skall utarbetas:

- Övre Norrland (Norrbottens och Västerbottens län),
- Mellersta Norrland (Jämtlands och Västernorrlands län),
- Norra Mellansverige (Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län),
- Stockholm (Stockholms län),
- Östra Mellansverige (Uppsala, Södermanlands, Örebro, Västmanlands och Östergötlands län),
- Västsverige (Västra Götalands och Hallands län),
- Småland och Öarna (Kalmar, Kronobergs, Jönköpings och Gotlands län) samt
- Sydsverige (Skåne och Blekinge län).

Programmen skall tas fram med utgångspunkt främst i länsvisa regionala utvecklingsprogram och utifrån riktlinjerna i den nationella strategin. Programmen skall utarbetas i ett brett partnerskap där företrädare för privat, offentlig samt ideell sektor skall ingå. Programmen skall vidare vara politiskt förankrade. Programförslagen skall inlämnas till regeringen senast den 31 oktober 2006 inför överlämnandet till Europeiska kommissionen för beslut.

Territoriellt samarbete

Den tidigare regeringen har beslutat att ge länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Stockholms län i uppdrag att hålla samman arbetet med att ta fram fyra nya EU-program för gränsöverskridande samarbete. Programmen, som benämns Nord, Botnia-Atlantica, Sverige-Norge och Central Baltic, skall ge stöd till insatser för tillväxt i de svenska gränsregionerna genom att stimulera samarbets- och utvecklingsinitiativ tillsammans med regioner som har land- eller sjögräns mot Sverige. Samarbete inom ramen för de fyra programmen kommer att ske med regioner i Finland, Norge, Estland

och Lettland. Utöver de ovan nämnda programmen planeras också ett gränsöverskridande program mellan Sverige, Danmark och Norge som skall benämnas Öresund-Kattegatt-Skagerrak samt ett program mellan Sverige, Polen, Danmark och Litauen som skall benämnas South Baltic.

Utöver dessa mindre program ingår Sverige också i tre större transnationella program för regional utveckling; Östersjöprogrammet, Nordsjöprogrammet och Norra Periferin. Dessa tre program omfattar ett större antal medlemsländer och strävar efter utvecklingsamarbete som äger relevans för utvecklingen av alla dessa transnationella regioner. Hela Sverige omfattas av Östersjöprogrammet medan Nordsjöprogrammet är begränsat till Värmlands, Västra Götalands, Hallands, Kronobergs och Skåne län och Norra Periferin innefattar Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län.

Genomförandeorganisation för Europeiska regionala utvecklingsfonden programperioden 2007–2013

Regeringens bedömning: Huvudprinciperna för verksamhetsansvar och utbetalningsansvar avseende Europeiska regionala utvecklingsfonden för programperioden 2007–2013 bör följa vad som anges i den nationella strategin för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007–2013.

Skälen för regeringens bedömning: Den tidigare regeringen gav en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till organisation för genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik i Sverige under programperioden 2007–2013. Utredaren lämnade sitt förslag Stärkt konkurrenskraft och sysselsättning i hela landet (SOU 2006:3) i januari 2006 till Näringsdepartementet. Förslaget har remissbehandlats.

Av den nationella strategin för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007–2013 framgår att avsikten är att Nutek skall vara förvaltningsmyndighet och attesterande myndighet för regionala utvecklingsfondens åtta program för regional konkurrenskraft och sysselsättning enligt definitioner från EU-regelverket. Anledningen till detta är bl.a. att få en mer enhetlig styrning och att administrationen skall kostnadseffektiviseras. Nutek bör vidare svara för

utbetalningar under anslaget 33:6 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013*.

Tjänstemän från förvaltningsmyndigheten för Europeiska regionala utvecklingsfonden skall placeras vid länsstyrelserna i Norrbottens, Jämtlands, Gävleborgs, Örebro, Jönköpings och Stockholms län. Vidare bör en samlokalisering med Skåne läns landsting och Västra Götalands läns landsting eftersträvas.

Gemensamma strukturfondspartnerskap för programprioriteringar för Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden skall bildas för varje programområde. Strukturfondspartnerskapets majoritet skall bestå av politisk representation från kommuner och landsting i samtliga ingående län. Vidare skall arbetsmarknadens organisationer, länsstyrelser, länsarbetsnämnder samt representanter för den sociala ekonomin delta. Regeringen kommer att, efter ett nomineringsförfarande, utse ordföranden i partnerskapen.

Förvaltningsmyndigheten Nutek skall innan beslut fattas inom ramen för den regionala utvecklingsfondens åtta program samråda med den länsaktör som har samordningsansvaret för det regionala utvecklingsarbetet dvs. länsstyrelser, samverkansorgan eller regionala självstyrelseorgan. Prioriteringar av insatser och projekt görs av respektive programs strukturfondspartnerskap. Förvaltningsmyndigheten får endast bevilja stöd i enlighet med partnerskapets prioriteringar.

För målet territoriellt samarbete kan det bli aktuellt med andra förvaltningsmyndigheter och attesterande myndigheter för de program där förvaltningsmyndigheten placeras i Sverige.

Överlåtelse av förvaltningsuppgift till en övervakningskommitté m.m.

Regeringens förslag: Lagen (1996:506) om överlåtelse av en förvaltningsuppgift till en övervakningskommitté m.m. ändras mot bakgrund av den nya programperioden 2007–2013 för EG:s strukturfonder. Regeringen får även under programperioden 2007–2013 överlåta förvaltningsuppgifter, inklusive sådana som innefattar myndighetsutövning, till övervakningskommittéer, styrkommittéer samt förvaltningsmyndigheter och attesterande myndigheter i andra medlemsstater i EU.

Ärendet och dess beredning: Ett utkast till förslaget till lag om ändring i lagen (1996:506) om överlåtelse av en förvaltningsuppgift till en övervakningskommitté m.m. har beretts med Verket för Näringslivsutveckling samt länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. De inkomna remissvaren finns tillgängliga i Näringsdepartementet (N2006/5667/RUT). Ingen remissinstans har haft någon invändning mot lagförslaget. Lagförslaget har inte remitterats till Lagrådet, eftersom lagändringen till sitt innehåll och även i övrigt är av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Skälen för regeringens förslag: I den nya programperioden kommer det inte att finnas gemenskapsinitiativ. Det nuvarande gemenskapsinitiativet Interreg blir ett av tre mål och byter namn till europeiskt territoriellt samarbete.

I EG:s regelverk, främst i artikel 59 i rådets förordning (EG) nr 1083/2006 av den 11 juli 2006 om allmänna bestämmelser för den Europeiska regionala utvecklingsfonden, den Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden och upphävande av förordningen (EG) nr 1260/1999 och i artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning EG nr 1080/2006 av den 5 juli om Europeiska regionala utvecklingsfonden och om upphävande av förordning (EG) 1783/1999 fastställs att det för den kommande strukturfondsperioden skall finnas en gemensam förvaltningsmyndighet och en gemensam attesterande myndighet per fastställt operativt program. De fastställda operativa programmen för europeiskt territoriellt samarbete skall således förvaltas gemensamt av medlemsländerna.

Inför medlemsländernas förhandlingar med Kommissionen om innehåll och struktur för de kommande programmen för territoriellt samarbete har de berörda medlemsländerna i enlighet med EG-förordningarna kommit överens om att vissa av de program som Sverige skall delta i skall förvaltas av en svensk myndighet och andra av ett organ i ett annat medlemsland.

Enligt lagen (1996:506) om överlåtelse av en förvaltningsuppgift till en övervakningskommitté m.m. får regeringen överlåta förvaltningsuppgifter till en övervakningskommitté, en styrgrupp, en förvaltningsmyndighet eller en utbetalande myndighet i den omfattning som

framgår av ett fastställt samlat programdokument, ett fastställt operativt program eller ett fastställt program för gemenskapsinitiativ.

Eftersom det nuvarande regelverket för strukturfondsarbetet har ändrats inför den kommande programperioden behöver den svenska lagstiftningen anpassas till den nya ordningen. Detta är nödvändigt för att göra det möjligt att förvalta det gränssamarbete som är aktuellt för Sveriges del på det sätt som diskuteras fram mellan medlemsstaterna och Kommissionen och i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1080/2006 och rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

Lagen (1996:506) om överlåtelse av en förvaltningsuppgift till en övervakningskommitté m.m. behöver därför ändras på så sätt att hänvisningarna till program enbart avser fastställda operativa program och att hänvisningarna till EG-förordningarna avser motsvarande bestämmelser i de nya förordningarna. Ett lagförslag med denna innebörd finns i avsnitt 2.1.

4.14 Budgetförslag

4.14.1 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

Tabell 4.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2005	Utfall	1 475 645	Anslags-sparande	133 354
2006	Anslag	1 478 337 ¹	Utgifts-prognos	1 518 617
2007	Förslag	1 495 837		
2008	Beräknat	1 495 837		
2009	Beräknat	1 495 837		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FIU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget disponeras av länsstyrelserna, Verket för näringslivsutveckling (Nutek) och regeringen. Nutek disponerar även medel för beslut som fattas av regionala självstyrelseorgan och samverkansorgan. Till anslaget finns ett bemyndigande.

Det totala utfallet för 2005 uppgick till cirka 1 476 miljoner kronor. Anslagssparandet vid utgången av 2005 uppgick totalt till cirka 133 miljoner kronor. Anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* uppgår till cirka 1 478 miljoner kronor för budgetåret 2006.

I tilläggsbudget till 2006 års ekonomiska vårproposition tillfördes anslaget ytterligare 40 miljoner kronor från anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner för att finansiera samhällsutvecklingsåtgärder i Gällivare kommun. Vidare beslutades att 2,5 miljoner kronor överfördes till anslaget 30:1 *Stöd till idrotten* under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för att finansiera näringslivsinsatser i Göteborgs kommun samband med friidrotts-EM i Göteborg.

Regeringen föreslår på tilläggsbudget i denna proposition att anslaget för innevarande år minskas med 20 miljoner kronor och anslaget 33:3 *Transportbidrag* tillförs motsvarande be-
lopp.

Utgiftsprognosen för 2006 är cirka 1 519 miljoner kronor. Av anslagssparandet från 2005 har 63 miljoner kronor fått disponeras.

medför behov av framtida anslag på högst 2 900 miljoner kronor under 2008–2015.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 göra ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden,

Tabell 4.20 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009-2015
Ingående åtaganden	2 002 218	2 116 087	2 279 089		
Nya åtaganden	1 404 345	1 435 164	1 061 228		
Infriade åtaganden	-1 290 476	-1 272 162	-1 210 508	-1 050 876	-1 078 933
Utestående åtaganden vid årets slut	2 116 087	2 279 089	2 129 809		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 200 000	3 200 000	2 900 000		

Regeringens överväganden

Anslagets ändamål

Medel från detta anslag anvisas fortsättningsvis till följande ändamål:

- regional och central projektverksamhet,
- regionalt investeringsstöd,
- regionalt bidrag till företagsutveckling,
- sysselsättningsbidrag,
- såddfinansiering,

– ersättning för vissa kreditförluster i stöd-
område B,

– stöd till kommersiell service,

– viss administration, uppföljning och
utvärdering

– viss central utvecklingsverksamhet, m.m.

Från och med 2003 kan samverkansorgan bildas på länsnivå för regional utveckling. Samverkansorganet har enligt lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen, särskild uppgift att svara för regionala utvecklingsfrågor. Enligt förordningen (2003:595) om regionalt utvecklingsarbete så skall samverkansorganet i län där

sådana finns, samordna det regionala utvecklingsarbetet. I Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Hallands och Dalarnas län har samverkansorgan processansvaret för det regionala utvecklingsarbetet. Kommunalförbund i Kronobergs, Örebro, Värmlands och Gävleborgs län har anmält till regeringen att de har för avsikt att utgöra samverkansorgan fr.o.m. 2007.

Skåne läns landsting och Västra Götalands läns landsting skall vidare enligt förordningen (2003:595) om regionalt utvecklingsarbete samordna det regionala utvecklingsarbetet.

Disposition av medel för regeringen och Nutek, m.m.

Det bör även fortsättningsvis vara en uppgift för regeringen att fördela anslaget mellan län och anslagsposter och utfärda de föreskrifter som behövs. Vid fördelningen av medel mellan länen bör, bl.a. behov av medfinansiering av EG:s strukturfonder, stödområdestillhörighet samt särskilda omställningsproblem utgöra den huvudsakliga fördelningsnyckeln, med särskilt beaktande av medfinansieringsbehovet av åtgärder inom ramen för de regionala tillväxtprogrammen.

En mindre del av anslaget avses disponeras av regeringen och Nutek för bl.a. viss central utvecklingsverksamhet, m.m.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 1 495 837 000 kronor.

Beräkning av anslaget

Tabell 4.21 Härlledning av anslagsnivån 2007–2009, för 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	1 460 837	1 460 837	1 460 837
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	35 000	35 000	35 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 495 837	1 495 837	1 495 837

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.14.2 33:2 Landsbygdslån

Tabell 4.22 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	6 688	Anslags-sparande	23 409
2006	Anslag	9 910 ¹	Utgifts-prognos	982
2007	Förslag	1 000		
2008	Beräknat	750		
2009	Beräknat	0		

¹Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget disponeras av Nutek.

Anslaget disponeras för utbetalningar av landsbygdslån samt tidigare beviljade regionala utvecklingslån.

Landsbygdslån beviljas av länsstyrelserna och de regionala självstyrelseorganen samt samverkansorganen i Kalmar och Gotlands län.

Räntor, avbetalningar, och andra återbetalningar på lånen tillförs inkomstitlarna 2324 *Ränteinkomster av lokaliseringlån* respektive 4139 *Återbetalning av lokaliseringlån*.

Under 2005 beviljades cirka 3,9 miljoner kronor i landsbygdslån. Under året utbetalades cirka 6,7 miljoner kronor. I räntor och amorteringar inbetalades cirka 1,361 respektive 4,933 miljoner kronor.

Utgiftsprognosen för 2006 uppgår till cirka 1 miljoner kronor.

Landsbygdslånet avvecklades den 1 juli 2005. Anslagsbehovet kommer därmed successivt att minska.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 1 000 000 kronor.

Tabell 4.23 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 33:2 Landsbygds-lån

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	9 910	9 910	9 910
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	- 8 910	- 9 160	- 9 910
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 000	750	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.14.3 33:3 Transportbidrag

Tabell 4.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2005	Utfall	374 365		-35 246
2006	Anslag	505 864	¹ Utgifts-prognos	498 811
2007	Förslag	358 864		
2008	Beräknat	358 864		
2009	Beräknat	358 864		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget disponeras av Nutek för transportbidrag enligt förordningen (2000:281) om regionalt transportbidrag.

Utgiftsprognosen för 2006 uppgår till cirka 498,8 miljoner kronor.

Det nuvarande transportbidraget är godkänt av den Europeiska Kommissionen till och med 2006. Regeringen avser att anmäla ett nytt transportbidrag under hösten 2006 i syfte att få det godkänt för perioden 2007–2013. Anslagsnivån kan därför behöva justeras under 2007.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår på tilläggsbudget i denna proposition att anslaget för innevarande år tillförs 20 000 000 kronor från anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* under utgiftsområde 19 Regional utveckling, beroende på stigande transportkostnader till följd av ökade oljepriser, ökade godsvolymer och fler företag som är berättigade till stöd.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 358 864 000 kronor.

Tabell 4.27 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 33:3 Transportbidrag

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	403 864	403 864	403 864
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-45 000	-45 000	-45 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	358 864	358 864	358 864

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.14.4 33:4 Glesbygdsverket

Tabell 4.28 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2005	Utfall	25 436		461
2006	Anslag	26 302	¹ Utgifts-prognos	26 287
2007	Förslag	26 988		
2008	Beräknat	27 443	²	
2009	Beräknat	28 028	³	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna budgetpropositionen för 2007.

² Motsvarar 26 988 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 26 988 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Glesbygdsverket.

Glesbygdsverket har till uppgift att genom påverkan på olika samhällssektorer verka för goda levnadsförhållanden och utvecklingsmöjligheter för glesbygds- och landsbygdsbefolkningen med tyngdpunkten i skogslänens inre delar samt i skärgårdsområdena.

Anslagssparandet från 2005 uppgår till cirka 0,5 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för 2006 uppgår till cirka 26,3 miljoner kronor.

I propositionen 2001/02:4 En politik för tillväxt och livskraft i hela landet bedömde den tidigare regeringen att Glesbygdsverkets roll inom den nya Regionala utvecklingspolitiken bör utvecklas och tydliggöras. I augusti 2002 fattade den tidigare regeringen beslut om att tillkalla en särskild utredare med uppgift att genomföra en översyn av Glesbygdsverkets roll och uppdrag inom politiken (Översyn av Glesbygdsverkets roll och uppdrag inom den nya regionala utvecklingspolitiken, dir.

2002:112). Utredningens slutbetänkande (SOU 2003:29, Mot en ny landsbygdsolitik) överlämnades till den tidigare regeringen i april 2003. Betänkandet har remissbehandlats.

Den tidigare regeringen tillkallade i juni 2004 en kommitté med uppdrag att utarbeta en långsiktig strategi för den nationella politiken för landsbygdsutveckling. Uppdraget skall redovisas senast den 30 november 2006.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 26 988 000 kronor.

Tabell 4.29 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 33:4 Glesbygdverket

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	26 302	26 302	26 302
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	686	1 141	1 726
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	26 988	27 443	28 028

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.14.5 33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006

Tabell 4.31 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2005	Utfall	1 305 782	Anslags-sparande	341 635
2006	Anslag	1 132 000 ¹	Utgifts-prognos	1 250 000
2007	Förslag	980 000		
2008	Beräknat	428 000		
2009	Beräknat	0		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget disponeras av länsstyrelserna i Jönköpings-, Örebro-, Gävleborgs-, Jämtlands-, Västerbottens- och Norrbottens län samt Nutek för utbetalningar från Europeiska re-

gionala utvecklingsfonden avseende programperioden 2000–2006.

Regionala utvecklingsfonden delfinansierar programmen inom målen 1 och 2 (inklusive områden som får bidrag under en övergångsperiod) samt gemenskapsinitiativen Urban och Interreg III.

Utbetalningarna från EG:s övriga strukturfonder redovisas dels under anslag för socialfonden, utgiftsområde 13 Arbetsmarknad, dels under anslag avseende jordbruks- och fiskefonderna, utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

Den valutakurs som skall användas vid beräkning av de finansiella ramarna för programperioden 2000–2006 styrs av förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder. Den tidigare regeringen har genom en ändring av förordningen i december 2005 höjt den angivna valutakursen från 8 kronor och 60 öre till 9 kronor. Detta innebär att den beräknade ramen för regionalfundsmedlen ökar med cirka 388 miljoner kronor. Mot denna bakgrund bör ytterligare 300 miljoner kronor anvisas under anslaget under 2007 och 88 miljoner kronor under 2008. Den sammantagna förändringen av anslaget inför avslutandet av programperioden innebär dock en minskning av anslagsbeloppet.

Ramen för regionala utvecklingsfonden för programperioden beräknas till cirka 8 700 miljoner kronor för de program som redovisas och förvaltas i Sverige.

Till och med april 2006 har 71 procent av den beräknade ramen för regionala utvecklingsfonden utbetalats och 97 procent in-tecknats i beslut.

Det totala utfallet för 2005 under anslaget uppgick till cirka 1 306 miljoner kronor. Anslagssparandet vid utgången av 2005 uppgick till cirka 342 miljoner kronor. Hela anslagssparandet har fått disponerats. Utgiftsprognosen för 2006 uppgår till 1 250 miljoner kronor.

Inbetalningarna från Europeiska kommissionen till Sverige sker initialt genom ett förskott, som omfattar sju procent av den totala ramen för regionala utvecklingsfonden. Sverige måste sedan redovisa faktiska utbetalningar för projekten för att få ytterligare strukturfondsmedel. Inbetalningarna från EG-kommissionen redovisas på inkomsttitel 6312, *Bidrag från EG:s regionalfond perioden 2000–2006*, på statsbudgetens inkomstsida.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 besluta om åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 430 miljoner kronor under åren 2008–2009. Regeringen kommer utöver den begärda bemyndiganderamen infria åtaganden med redan anvisade medel. Syftet är att anpassa anslaget till ett långsiktigt planerande för de beslutande myndigheterna enligt de intentioner som ligger till grund för EG:s fleråriga struktur-fondsprogram.

Tabell 4.32 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Ingående åtaganden vid årets början	2 964 295	1 936 026	1 294 726		
Nya åtaganden	487 878	626 500	200 000		
Infriade åtaganden	-1 516 147	-1 267 800	-1 102 900	-371 826	-20 000
Utestående åtaganden	1 936 026	1 294 726	391 826		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 100 000	1 788 000	430 000		

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 980 000 000 kronor.

Tabell 4.33 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	1 132 000	1 132 000	0
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Valutakurshöjning	300 000	88 000	
Avslutning av programperioden	-452 000	-792 000	
Överföring till/från andra anslag	0	0	
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	980 000	428 000	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.14.6 33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013

Tabell 4.34 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Förslag	Beräknat
2007	300 000	
2008		1 000 000
2009		1 550 000

Anslaget disponeras av Nutek för utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden avseende programperioden 2007–2013.

Ramen för regionala utvecklingsfonden delfinansierar programmen inom regional konkurrenskraft och sysselsättning samt territoriellt samarbete. För den senare kan det bli aktuellt

med andra förvaltningsmyndigheter och attesterande myndigheter för de program där förvaltningsmyndigheten placeras i Sverige och därmed disponerar delar av anslaget.

Utbetalningarna från EG:s andra strukturfond redovisas under anslag för socialfonden, utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

Ramen för regionala utvecklingsfonden för programperioden beräknas till cirka 9 579 miljoner kronor för de program som redovisas och förvaltas i Sverige. Bidragen från strukturfonderna skall vidare enligt EG:s regelverk indexuppräknas med 2 procent per år.

Den valutakurs som skall användas vid beräkning av de finansiella ramarna för programperioden 2007–2013 styrs av förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder. Regeringen anser att den valutakurs som används vid omräkning av de finansiella ramarna för strukturfonderna löpande måste analyseras och vid behov revideras för att inte differensen ska bli för stor mellan den verkliga kursen och den kurs som regeringen fastställer i förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder.

Inbetalningarna från Europeiska kommissionen till Sverige sker initialt genom ett förskott, som omfattar fem procent av den totala ramen för regionala utvecklingsfonden, fördelat på två procent 2007 och tre procent 2008. Sverige måste sedan redovisa faktiska utbetalningar för projekten för att få ytterligare strukturfondsmedel. Inbetalningarna från EG-kommissionen redovisas på inkomsttitel 6313, *Bidrag från EG:s regionalfond perioden 2007–2013*, på statsbudgetens inkomstsida.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 besluta om åtaganden som innebär behov av framtida anslag på högst 3 000 miljoner kronor under 2008–2014. Syftet är att anpassa anslaget till ett långsiktigt plane-

rande för de beslutande myndigheterna enligt de intentioner som ligger till grund för EG:s fleråriga strukturfondsprogram.

Tabell 4.35 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009-2014
Ingående åtaganden vid årets början	0		
Nya åtaganden	3 000 000		
Infriade åtaganden	0	-900 000	-2 100 000
Utestående åtaganden	3 000 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 000 000		

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 300 000 000 kronor.

Tabell 4.36 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	300 000	1 000 000	1 550 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	300 000	1 000 000	1 550 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.